

balandis/april 1978 4

laiškas lietuviams

TVIRTOSIOS ATRAMOS BEIEŠKANT	109	L. Saunoris
WOMEN'S LIB	112	J. Venckus, S.J.
IŠ SAPNŲ SVAJONIŲ PASAULIO	117	Antanas Saulaitis, S.J.
PASAKORIAUS MIRTIS	120	Godfried Bomans
MAHOSADHOS SPRENDIMAS	121	Indų pasaka
RUDIEJI IR ŽALIEJI ŠKAPLIERIAI	122	Petras Žibūnas
EILĖRAŠČIAI	128	Butkienė
PENTEKOSTALISTINIS JUDĖJIMAS	129	Mykolas Morkūnas
TRUMPAI IŠ VISUR	131	J. Pr.
APIE MYLIMUS IR NEMYLIMUS VAIKUS	132	P. Kleinotas, S.J.
VAIKŲ LEPINIMAS	133	Jonas Miškinis
TĖVYNĖJE	134	D. ir G. Vakariai
KALBA	139	Juozas Vaišnys, S.J.
ATGARSIAI	141	

Šis "Laiškų lietuviams" numeris iliustruotas Rūtos Augiūtės nuotraukomis iš Neringos vaikų stovyklos ir iš rytinių JAV valstybių architektūros. Rasa pradėjo fotografuoti 1971 m. Yra dalyvavusi lietuvių foto parodose. Ji yra gavusi magistrės laipsnį iš "Maternal Child Health". Dabar profesoriauja Rush College of Nursing Čikagoje.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (Letters to Lithuanians). Published monthly except July and August, when bi-monthly, by the Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, Illinois 60636. Yearly subscription \$6.00, single copy 60 cents. Second class postage paid at Chicago, Illinois, and additional mailing offices.

religinės ir tautinės kultūros žurnalas
balandis/april 1978 volume XXIX no. 4

TVIRTOSIOS ATRAMOS BEIEŠKANT

L. SAU NORIS

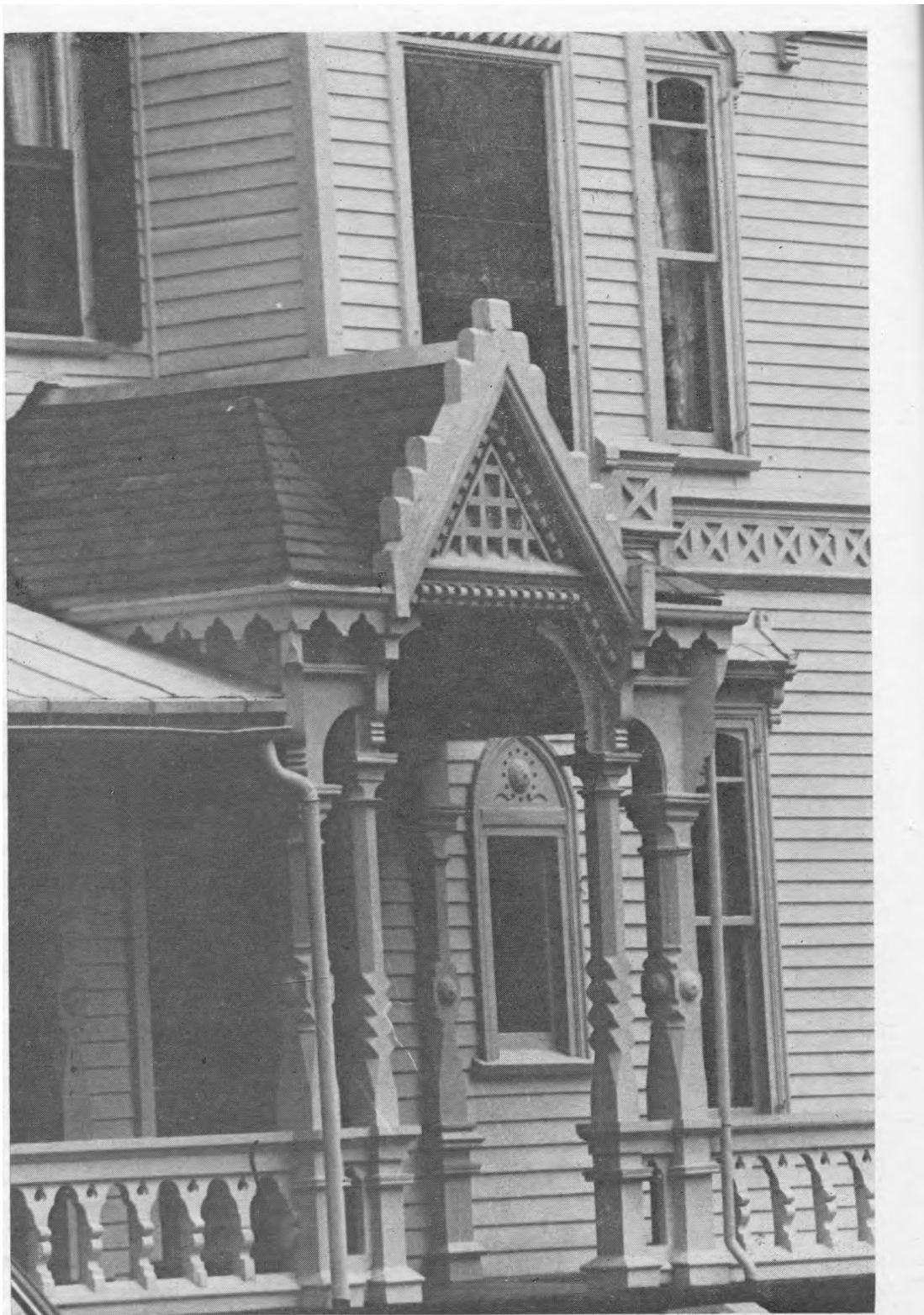
Geros valios žmonių mūsų tarpe yra nemaža. Tenka tik atidžiau pažiūrėti į priežastis, kai bandoma kai kuriais reiškiniais padejuoti. Ar nevertėtų padaryti lietuvių išeivijos profilio — tautinio, religinio, kultūrinio, ekonominio, biologinio — nuodugnesnę studiją? Objektiviau vertinant reiškinius, atitinkamai planuojant ir dalykus kreipiant gerąją linkme, galima daug padaryti.

Dr. Jonas Šliūpas buvo veiklus patriotas. Tačiau praradęs tikėjimą, uoliai visą gyvenimą dirbo lietuvių nureliginimui, lyg tai būtų jiems asmeniškai naudinga ar tautiniam susipratimui reikalinga. Net ir jo patriotinis darbas niekam nuėjo, kai jo auklėtiniai vėliau susirikiavo Maskvos komunistų kryptimi.

Vyskupas M. Valančius buvo taip pat patriotas ir didelis kovotojas prieš rusų priespaudą. Dirbo planingai, keldamas savųjų moralę, švietimą, blaivumą, religinį ir tautinį sąmoningumą. Kai atėjo didysis sukilimas prieš rusų valdžią, tam sukilimui nepritarė, nes aiškiai matė, kad bus pralaimėta. Draudė savo kunigams dalyvauti tame sukilime, užsitraukdamas net įtarimo iš savųjų.

Tačiau ne vienas iš kunigų nuėjo su sukilėliais, bent jau jiems padėti morališkai. Vieni jų baigė gyvenimą kartuvėse ar sušaudomi, kiti bėgo iš savo tėvynės. Būdingas yra gyvenimas kun. Dembskio, sukilimo dalyvio, didelio patrioto, atbėgusio į Ameriką. Jis — greitos veiklos vyras, kovų nuotaikos pagautas, pradėjo bodėtis Dievo ir žmonių sielos išganymo darbais ir pamažu nukunigėjo. Įsijungęs į patriotinę Dr. J. Šliūpo veiklą, ėmėsi jam talkininkauti ir jo priešreliginėje veikloje. Jis Šliūpo šeimoje ir nukaršo.

Ypatingų ir gana skirtingų sąlygų vejami, lietuviai išeiviai yra pasklidę po pasaulį. Jų patirtis tėvynėje, turėti išgyvenimai, gyvenimo pasikeitimai yra giliai išpaudę būdingas žymes ir į jų nusiteikimus, kuriuos jie daugiau ar mažiau perduoda ir savo vaikams. Arčiau išžiūrėjus, tai išblokšto, blaškyto ar kovojusio žmogaus charakteringų bruožų mozaika. Vieni tokių žmonių

Rūtos Augiūtės nuotrauka

Rytinių JAV architektūra

gali vėliau susiformuoti į nekantrius kovotojus, kiti — į apsvylusius nuošaliuosius, dar kiti — valdžios ar vadovybės nemėgstančius, autoritetų ir organizacijų vengiančius, vėl kiti — į savanaudžius ir t.t.

Vienų lietuviška veikla ir nuotaikos yra klubinio pobūdžio: jiems malonu su senaisiais draugais susitikti, papramogauti, pasikalbėti, išgerti. Kiti būna patraukti organizacinio žaidimo, pasiklausyti autoritetų, būti išrinktiems į valdybas, įsigyti sau autoriteto ir t.t. Įdomu, kad vieni ir kiti dažnai pasijunta farizejiškais patriotais, yra linkę rūšiuoti ir lengvai pasmerkti kitokius lietuvius.

Tikrai patriotinė veikla, lygiai kaip ir nuoširdi religinė veikla, yra iš esmės apaštališka: visų ieškanti, visus nuoširdžiai traukianti į savųjų tarpą, kantri ir lengvai nepasmerkianti dėl skirtumų, norinti tik padėti. Tokių apaštališkų nuotaikų lietuviai turėtų būti renkami įvairių lietuviškų sambūrių vadovybėn. Jei jie asmeniškai daug ko ypatinga ir nepadarys, tačiau jie bent neatstums tos daugybės jautresniųjų, kurie negali pakęsti tų "tikrųjų", ryškiomis partinėmis spalvomis nuskaidrintų, galios pajautimu ar autoritetu dominuojančių ar šiaip nejautrių paprastam savųjų broliškumui.

To laužyto žmogaus išgyvenimo nuotaikos yra ryškiai jaučiamos naujųjų ateivių tarpe. Jei religiniu atžvilgiu jų pasikeitimo ir negalima lyginti su Dembskio, tačiau galima jausti nemažas paviršutiniškumas ir abejingumas. Todėl nėra dvasinių pašaukimų iš tų lietuvių šeimų — būdingas menko religinio entuziazmo ženklas. Šiaip dauguma lietuvių jautriai išgyvena rusų priespaudą tėvynėje, tačiau nerodo gyvesnių pastangų padėti religiniu gyvenimu. Tai vėl negilaus tikėjimo ženklas. Atrodo, kad Fatimos Marijos reikalavimai turėtų būti vykdomi kiekvieno lietuvio kataliko, ir šiaip ruošiamos nuolatinės organizuotos maldos už tėvynę. Tikinčiam žmogui tai yra tikriausias kelias laimėti. Deja, pirmiausia žvalgomasi politinės svetimųjų pagalbos ar net karo. Organizuojami parašų rinkimai sena-

to ir kongreso nariams dėl archyvinės reikšmės rezoliucijų: prašoma pagalbos tų, kurių dalis jau patys yra raudonieji, o kitų dauguma yra menkai orientuoti...

Svarstomi klausimai, ar kunigams galima šokti ir panašios menkystės, kada reikėtų visiems nuolatine malda ir atgaila, tai yra, gilesniu krikščionišku gyvenimu siekti Dievo permaldavimo ir pagalbos. Vardan tautinio bendravimo ir solidarumo dažnai puotaujama ir girtaujama (net ir laidotuvių proga), o iš tikrųjų reikia nuolatinės aukos saviesiems...

Tautinė ir bendruomeninė atsakomybė vis labiau visur išryškėja. Turime labiau kiekvienas pajusti atsakomybę už savo- sius Dievui ir tėvynei. Piligrimo kelionėje į amžinybę daug savųjų yra nustumiami į tautinius ir religinius pagriovius, paliekant juos užmirštus... Ar daug atsiras šv. Pranciškaus Asyžiečio pasiryžimo būti gydančiu balzamu ir religinėms, ir tautinėms savųjų žaizdoms, nešti gryną ir tikrai brolišką meilę saviesiems, kuri atgaivintų juos ir suvienytų?

Tos padėties akivaizdoje vertėtų rimtai pasvarstyti, ar mūsų visuomeniniai katalikiškieji laikraščiai yra veiksmingi, ar jie neperdaug užsiėmę įvairiais menkaverčiais dalykais, ar neturėtų būti labiau apaštališki. Jų turime nemaža. Jie, su mažomis išimtimis, panašūs vienas į kitą, tik skirtingose vietose leidžiami.

Bent vienas iš jų turėtų būti tiesioginėje katalikiškosios doktrinos tarnyboje. Gyvenimo įvykiai ir reiškiniai turi būti aiškiai peršviečiami ta doktrina ir tokiu būdu vertinami. Svarbieji tikėjimo ir moralės klausimai turi nemažiau vietos rasti, kaip politiniai, ekonominiai ir visuomeniniai.

Tokie laikraščiai daugėja anglų kalba. Juo labiau jų reikia mums. Pavyzdžiui, Ambassador College (Pasadenoje, Kalifornijoje) leidžia pusmėnesinį "Plain Truth". Laikraštis siuntinėjamas veltui kiekvienam norinčiam jį skaityti. Spausdina beveik 4 milijonus kiekvieno numerio. Išsilaiko iš skaitytųjų aukų. Duoda įdomias ir teisingas tarptautinės politikos apžvalgas, nuodug-

niai nagrinėja visus svarbiuosius laiko įvykius ir reiškinius, kartu nemaža ten ir teologinių straipsnių, traukliai parašytų, nors savo turiniu kartais siaurai sektantiškų. Laikraštis yra paskelbęs mokslinę evoliucijos teorijos kritiką ir daug kitos krikščioniškos argumentacijos prieš ateistinę pasaulėžiūrą.

Argi negalėtume mes išlaikyti panašaus laikraščio, kuris veiksmingai ir plačiai tarnautų Dievui ir mūsų tautai? Jis turėtų būti siuntinėjamas kiekvienam lietuviui. Ir religinės, ir patriotinės minties mecenatų jo leidimui atsirastų pakankamai, ir skaitytojų dauguma jį paremtų. Jis pagilintų mūsų religinį ir tautinį sąmoningumą, pasiektų religiška ir tautiška atšalusius, jungtų visų kraštų išeivius lietuvius ir jų vaikus.

WOMEN'S LIB

J. VENCKUS, S.J.

**Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą,
Pagal Dievo paveikslą jį sukūrė,
Sukūrė juos vyriškį ir moterišką (Pr1,27).**

Pagal Dievo paveikslą... Kuo žmogus yra panašus į Dievą? Protu ir valia. Žmogus savo protu turės gyventi ir tvarkyti visus savo reikalus: gydyti visas ligas, saugotis nuo nelaimingų įvykių; savo protu turės suaugęs pasirinkti sau mergaitę, tvarkyti savo šeimą, auginti savo vaikus ir užsitikrinti amžiną gyvenimą danguje. Dievas davė normas jo protui; tai yra Dešimt Dievo Įsakymų. Ir Kristus davė savo mokslą, kurį randame šventojoje Evangelijoje.

Dievas pasakė: Žmogus tevaldo jūros žuvis, ir dangaus paukščius, ir žvėris, ir visą žemę, ir visus roplius, kurie kruta žemėje. Žmogus yra pasaulio valdovas. Adomas matė visus Dievo sutvertus daiktus, "bet Adomui neatsirado padėjėja, į jį panaši" (Pr 2,20). Dievas davė padėjėją ir ją atvedė pas Adomą, kuris ištare: "Šitai dabar kaulas iš mano kaulų ir kūnas iš mano kūno, ji bus vadinama Žmona, nes iš žmogaus paimta". Iš Šv. Rašto aišku, kad ji yra pro-

tinga, su laisva valia, kad ji yra duota Adomui kaip padėjėja ir jam artima, kaip jo paties kaulai ir kūnas. Iš to irgi aišku, jog jie turi eiti iš vieno ir dalytis darbais, kad abiem išeitų į naudą.

KAIP ATSIRADO WOMEN'S LIB

Aplamai galima pasakyti, kad Amerikoje moteris nedaugiau vargo, negu vyras. Nebuvo tokių vietų ar progų, kur vyrams galima buvo dalyvauti, o moterims ne. Dažnai moteris pasilikdavo namie, o vyrai lisdavo į anglių kasyklas, bet fabrikuose prie verpimo dirbo moterys, o prie batų — vyrai. 1920 m. moterys gavo teisę rinkti savo visokius valdininkus. Tai turėjo reikšmės, nes daugiau būdavo išrenkami religingi žmonės, nedivorsuoti.

Po II Pasaulinio karo Amerikos vaizdas žymiai pasikeitė. Amerika išėjo pergalėtoja. Sugrįžę kareiviai metėsi į mokyklas, mergaitės ėjo kartu su vyrais mokytis. Kūrėsi jau subrendusių žmonių šeimos. Tie studentai mokėsi, nes turėjo gerą tikslą: visur reikėjo medikų, agronomų, inžinierių, chemikų, fizikų — ir pačioje Amerikoje, ir kitur: Indijoje, Pietų Amerikoje. America docet — mokino visą pasaulį.

Amerika pasikeitė maždaug nuo 1960 m.: Kubos perversmas, prezidento Kenedžio nužudymas, paskui atėjo tas nelaimingasis Vietnamas — didžioji Amerika negali nugalėti mažo krašto. O kiek ten amerikiečių atsirado, ypač juodukų, nes jie lengvai buvo atskiriami ir žinomi, kaip kilo. Prasiėjo didelis nepasitenkinimas Vietnamo karu. Jauni žmonės priešinosi eiti į karą, viešai degina savo ir kitų kvietimus, nuėję į tuos karinės prievolės punktus. Universitetuose pasidarė netvarka, studentai išmesdavo savo profesorius, pačiupe už apykaklės, tik sekė tuos, kurie patys imdavo ir studentams duodavo LSD, tą stiprų narkotiką, kaip buvo Bostono universitete. Studentai turėjo net šautuvus savo miegamuosiuose. Kento universitete buvo užmuštų studentų. Būdavo liūdna žiūrėti, kaip policija tuos studentus tampydavo gatvėse ir kišdavo į savo automobilius. Juodieji irgi pradėjo rei-

kalauti visokių teisių mokyklose ir tarnyboje.

MOTERŲ REIKALAVIMAI

Paskutiniaisiais dešimtmečiais moterys per prezidentų rinkimus vis reikalaudavo sau iš kandidatų pažadėti daugiau laisvių. Jie pažadėdavo ir paskui išrinkti turėdavo savo pažadus vykdyti. 1964 m. išėjo Pilietinių Teisių aktas (VII), kuriuo draudžiama nepriimti moterų į bet kokias tarnybas. Jos visur moterims turi būti atviros lygiai kaip ir vyrams.

1985 m. Prezidentinė Komisija Moterų Padėčiai įsako, kad moterys turi būti priimamos į visas profesijas, ir gali būti įstai-gų viršininkės. Be to, alga ir atlyginimas turi būti tokie patys, kaip ir vyro, kuris dirba tose įstaigose ar eina tokias pareigas.

BETTY FRIEDAN

Ši garsi žurnalistė daug rašė ir rašo moterų klausimais po visokius garsius moterų žurnalus. 1974 m. išleido knygą, pavadintą "Feminine Mystique". Ji yra baigusi kolegiją, vėliau studijavo psichologiją įvairiuose universitetuose, vadovaujama garsių profesorių. Ištekėjo, turi tris vaikus. Ji žino, kad moters gražiausias pašaukimas yra būti ištikimai savo vyro žmonai, gražiai auginti vaikus, padėti jiems mokytis, rytmečiais juos nuvežti į mokyklą ir po pietų parsivežti, o namie būti gerai šeimininkei: virti gardžių valgių savo vyrui ir vaikams, išlaikyti švariai savo namus.

Juk ir sakyta, kad žmona savo vyrui nieko nekainuoja, ji gyvena iš to, ką sutaupo. Toks buvo moters vaizdas mūsų Vakarų kultūroje. Į tokią moterį visi žiūrėdavo su pagarba. Ji nerūkė, uoliai žiūrėdavo, kad vyrai savo cigaretėmis nepradegintų jos švarių kilimų ant grindų ir nepribarstytų pelenų. Ji negerdavo ir visokiais būdais žiūrėdavo, kad vyras negertų arba visai mažai, tik prie svečių. Ta moteris buvo pamaldi: jei vyras kartais sekmadienį skaitydavo kokį nors komunistinį laikraštį, žmona su maldaknyge ir vaikais eidavo į bažnyčią, nes jie nenorėdavo būti "kaip tėtė" ar tė-

vukas — "bedievis". Tai buvo idealios moters vaizdas, kaip Betty Friedan vadina savo knygoje "Feminine Mystique". Tokį moters vaizdą ir tie mylėdavo, kurie labai toli nuo religijos būdavo, kaip masonai ir liberalai, ir savo dukteris siųsdavo į seselių vienuolių vedamas kolegijas. Tai dažnai teko matyti Pietų Amerikoje. Tikinčios mergaitės esančios gražesnės, nes vienuolės jas gražiau išaugina, o valstybės mokyklų mergaitės esančios "frescas", angliškai išeitų "fresh".

"WOMEN'S LIB" MOTERS TIPAS

Dabar žmogaus minčių pasaulyje viešpatauja egzistencializmo filosofija, kurią paskelbė Soren Kierkegaard (1813–1855), danas. Jo filosofija vadinasi eschatologinis egzistencializmas, kuris tiki žmogiškos egzistencijos nemirtingumu, t.y. kad žmogaus egzistencija yra amžina. Kierkegaardas dalija žmogaus egzistenciją į tris laikotarpius. Pirmasis laikotarpis yra *estetinis*, arba grožio. Tai graži žmogaus jaunystė, pilna trykštančios sveikatos, meilės ir vilties. Antrasis laikotarpis yra *etinis*, arba didelės pareigos. Čia jau žmonės dirba savo profesijoje ar bet kioje gyvenimo srityje, yra vedę, vaikus augina, dirba valstybės ir politikos pareigose. Trečiasis laikotarpis yra *religinis* arba *senatvės*, nes tai kaip koks pasiruošimas amžinajam gyvenimui, kuris yra jau taip arti tame amžiuje.

PAAUGLIAI

Čia pirmiausia rašo apie mergaites, kurios lanko viduriniąją mokyklą. Jos labai nemėgsta mokytis, nelabai aišku kodėl: gal mokykla nemoka sudominti, gal yra tingios, nemėgsta proto darbo, gal pagaliau nemato ir pasekmių — yra prastai motyvuotos. Jei paklausi, gal nori būti slauge ar mokytoja, nes tai mergaitėms labai pritaria ir turės gerą profesiją, atsako: "Maybe." Kitos galvoja būti sekretorėmis. Daugiausia nori būti madų modeliuotojomis. Pagal Betty Friedan apklausinėjimus ir statistikas, daugiausia mergaitės nori ištekėti, nes tai geriausia apsauga (security). Tokių moterų likimas yra liūdniausias. Tie

vaikai — nes tai tikrai nesubrendę vaikai — nesugeba sugyventi, pagal psichologus negali pastoviai išsipareigoti. Daugelis vyskupų uždraudė klebonams tuokti tokius jaunuolius, o jeigu jau susituokę, tokias vedības panaikina, laiko neįvykusiomis (bet tai ne divorsas). Bendras tų mergaičių požymis yra tas, kad jos nutolo nuo tėvų, nesisijaučia namie gerai, skundžiasi, kad tėvai jų nemyli (don't care). Priežodis sako: "Nėra prastų vaikų, tik prasti tėvai ir prasti mokytojai".

KOLEGIJŲ STUDENTĖS

Betty Friedan išskiria visas studentes, kurios nebaigė kolegijos, nesimokė, ar ištekdėjo. Apie mergaites, baigusias kolegiją, autorė turi geriausios patirties. Jau yra gera selekcija, jeigu mergaitė gerai mokėsi, išlaikė visus egzaminus, neištekdėjo ir gavo diplomą. Tai rodo, kad ji yra protinga, atsakinga už savo laiką, už sveikatą, už savo kūną ir už savo ateitį. Nepuola į bet kokio berniuko glėbį. Baigusios kolegiją, tuojau gauna reikšmingą darbą: vienos eis į laboratorijas, kitos mokytojaus vidurinėse mokyklose. Atsirasi rimti vyrai, kurie jau dirba profesijose. Jos sukuria pastovias šeimas, turi po 3–4 vaikus, yra geros motinos ir tinkamos žmonos savo vyrams, o svarbiausia, nebijo šeiminkauti, nes visi nori gerai pavalgyti, pati verda, ką nori, ir mėgsta turėti jaukius namus, yra patenkinta, kad nereikia kur nors dirbti, kad pelnytų daugiau pinigų namams. Kitos sako: Tiesa, vyrai uždirba ant duonos, bet aš noriu uždirbti "ant pyrago". Ji lengvai gali tai daryti, jeigu vaikai išpruso, geroje šeimoje begyvendami ir puikias mokyklas belankydami. Pagal Friedan, moteris daugiausia sau teisių išsikovo, jeigu eis į politiką.

MOTERIS IR POLITIKA

Betty Friedan kartkarčiais sako, kad dabartinė moteris jaučia savo širdyje tuštumą, nuobodžiavimą. Kadangi neturi religinio idealo, nėra traukiama eiti per gyvenimą gera darant žmonėms, auklėjant krikščioniškai vaikus, palaikyti Kristaus dvasią

šeimoje, išlaikyti vyrą geru krikščioniu, rūpintis vargšais parapijoje, lankyti ligonius, ji nebėra savo židinio vaidilutė, nebeatranda prasmingo darbo, nebenori "moterų darbų". Ji nenori būti tuo, ką Marija ištarė tapdama motina: "Štai aš Viešpaties tarnaitė". Yra posakis "Deo servire regnare est" (Dievui tarnauti reiškia viešpatauti). Bet ir žmonijai tarnauti reiškia viešpatauti. Friedan kala moterims į galvą pasidaryti savo naują gyvenimo planą, kuris neturi būti padiktuotas nei vaikų, nei vyro, nei pagaliau lyties, bet vien noro ir svajonės visiškai išvystyti save, būti pilnutine moterimi.

Moteris yra sėkminga mokslininkė. Pirmoji, kuri čia labiausiai pasižymėjo, buvo Madame Curie. Ji išrado radiumą, buvo pirmoji moteris, kuri gavo du kartus Nobelio premiją. Nė vienas vyras dviejų Nobelio premijų negavo. Ji paliko jauna našlė su dviem dukromis. Atliko darbą, kokį tik moteris tegalėjo atlikti. Ta fiziškai silpna moteris išsijojo gal apie 10 tonų žaliavos, kol gavo vieną gramą tos brangiausios medžiagos, kuri vadinosi radis (radium). Moteris suskaldė su Otto Hahn atomą. Ji vadinosi Lisa Meitner (1878–1968). Buvo Vengrijos žydė, netekėjusi, pabėgo nuo Hitlerio į Švediją ir iš ten Einšteino padedama pranešė prez. Rooseveltui, kaip paruošti bombą, kuri buvo mesta ant Hirošimos. Ir pernai (1977) viena moteris gavo Nobelio premiją iš chemijos, Rosalyn Yalow, 56 metų.

Betty Friedan prileidžia, kad nėra dabar daug moterų, kurios veržtųsi į fiziką, chemiją, inžineriją, architektūrą ir norėtų čia rungtyniauti su vyrais. Moterys labai veržiasi į Kongresą, į Senatą, į savivaldybės postus, į miesto galvas, ir jų jau ten yra. Be abejo, jų ten bus ir daugiau. Kartais jų siekimus sutrukdo kokie nors nelaimingi įvykiai. Neseniai Amerikos pasiuntinybėje Maskvoje viena amerikietė moteris pabėgo iš pasiuntinybės ir ištekdėjo už ruso karininko. Nuo to laiko mergaitėms pasidarė sunkiau patekti į Amerikos pasiuntinybes dėl paslapčių išdavimo pavojaus.

MOTERYS NORI TAPTI KUNIGAIS

Liuteris atsisakė nuo kunigystės sakramento, tik pasiliko kulto tarnai, pamokslininkai. Liuteronai dar labai mažai į juos tekviečia moterų. Anglikonai arba episkopalai teoriškai nuo kunigystės neatsisakė, bet praktiškai Įsiskverbė kunigų, kurių šventimai nėra aiškūs; buvo jiems gera galimybė susijungti su Romos Bažnyčia, su katalikais. Friedan labai džiaugiasi, kad kai kurie episkopų vyskupai nusprendė, jog galima šventinti moteris į kunigus. Įvyko didelis skilimas tarp pačių vyskupų: vieni griežtai nori laikytis senos tradicijos – nešventinti moterų į kunigus ir neleisti į šventintoms atlikti savo bažnyčiose apeigų. Kiti leidžia, bet čia žmonės pasidalijo: kai kurie nebeina į bažnyčią iš protesto. Labai gaila tų moterų kunigų, kurios kenčia, kad yra atstumtos ir paniekintos. Friedan tikslas yra priversti popiežių, kad jis leistų šventinti moteris į kunigus. Popiežius atsakė, kad pats Kristus nešventino moterų, nors turėjo tokių gerų. Net Marija, jo motina, nebuvo padaryta kunigu, kaip apaštalai. Friedan dažnai pasako apie popiežių: "Is he God?"

MOTERS PSICHOLOGIJA

Moteris yra daug kas: motina, žmona, draugė, artistė, vienuolė, nekalta mergaitė arba žemai puolusi. Prostitutės Paryžiuje kovoja už savo teises, kad būtų visuomenės pripažintos kaip garbingos moterys. Moterų įvairumas toks didelis, kad jas galima ir kitaip padalyti: intelektualės – mokslininkės, rašytojos, kaip tokia Madame de Stael, turtingų kapitalistų ir pramonininkų dukterys, kurios paveldės didelius turtus, menininkės, šeimnininkės, Hollywoodo moterys, kurios laiko save kaip kokiomis deivėmis, naktinių klubų mergaitės, restoranų padavėjos, kurios kartais "topless" turi patarnauti; toliau – moterys, kurios ypatingai yra visuomenei brangios ir labai mylimos: pradžios mokyklų mokytojos, apsuptos vaikų, ir tie baltieji skraidantieji angelai, slaugės, be kurių jokia ligoninė negali būti.

Moters meilė yra aukštesnė. Ji myli dau-

giau vyro dvasines ypatybes: jo protą, mokslą, jo vyrišką mandagų elgesį, energiją. Visa tai ją užtikrina, kad vyras sugebės išlaikyti šeimą. O vyras mato moteryje jos rausvą veidėlį, gražią figūrą, kuri reiškia, kad ji yra sveiko kūno sudėjimo, sugebės vaikus gimdyti ir juos penėti. Be abejo, iš sveikos mergaitės jis laukia, kad turės ir sveiką protą, bet kartais gali ir nebūti, todėl kartais juokais sakoma, kad vyras pasirenka "blond and dumb". Gal geriausias ir tikriausias būdas pasirinkti yra žiūrėti į tėvus. Jeigu tėvai yra žinomi kaip labai geri, tvarkingi, sveiki ir protingi, galima laukti ir vaikus tokius esant. Tai pagimimo taisyklė. Net ir priežodis sako: "Vaikų garbė tėvų švarkais dėvi".

HOMOSEKSUALAI

Yra laisvė daryti gera, bet nėra laisvės daryti blogo, nes tai draudžia Dievo įsakymai. Jeigu dideliu dalyku peržengi Dievo įsakymą, yra didelė nuodėmė, ir su tokia gausi didelę bausmę – Dievas visiškai atmes nuo savęs. Valdžia ar valstybė savo papildomais įstatymais baudavo už nusikaltimus prieš Dievo įstatymus. Nuo Voltero laikų, nuo filosofų enciklopedistų, išvyravo kitas laisvės supratimas: kad žmogus yra laisvas daryti, ką tik nori, net prieš visus Dievo įsakymus.

Šv. Raštas keliose vietose pasmerkia homoseksualizmą (Pr 19,4; Kun 18,22; 20,13). Šv. Paulius (Rom 1,26) kalba atskirai apie moterų homoseksualizmą. Iš tikrųjų apaštalas pašvenčia gerą skyriaus dalį tiems moraliniams sutrikimams (Rom 1,18–32).

Įdomu, kaip Šv. Raštas riša ir aiškina visus tuos moralinius iškrypimus. Rom 1,18: "Dievo rūstybė apsireiškia iš dangaus už visokią žmonių bedievybę ir neteisybę, kai teisybę jie užgniaužia neteisingumu". Rom 1,24: "Todėl Dievas per jų širdžių geismus atidavė juos neskaistumui, taip kad jie patys teršė savo kūnus". Rom 1,26: "Štai kodėl Dievas paliko juos gėdingų aistrų valiai. Jų moteriškosios prigimties santykius pakeitė priešingais prigimčiai". Išvada aiški savaime: Grįžk prie Dievo, ir Dievas iš-

vaduos, išlaisvins tave iš aistrų. Šv. Paulius, kuris rašo pagonims, dar prideda pamokymų: 1 Kor 6,9–10 ir 1 Tim 1,8–11.

Homoseksualų tarpe yra garsių muzikų, pasaulinio masto kompozitorių, politikų. 1974 m. buvo išrinkta į Massachusetts Kongresą Elaine Noble – vieno Pensilvanijos angliakasio duktė. Ji atvirai pasiskelbė esanti "lesbian" ir viešai dalyvauja Bostone homoseksualų pobūviuose. Koks buvo Kongreso narių nustebimas!

"WOMEN'S LIB" IR MOTERYS

Women's lib yra didelis ir platus sąjūdis. Su juo eina kartu ir seksualinė revoliucija. Vadinamasis "sexual fulfilment" ir išteklėjusioms, ir netekėjusioms yra taip būtinai, kaip ir valgis. Katalikų Bažnyčia su tokiu sąjūdžiu ir tokia filosofija niekada negali sutikti ir visados perspės moteris neiti į tą srovę, o jeigu nori kovoti už moterų teises, tegul kovoja kaip katalikės. *Womens lib* nusistatymas prieš vyrus yra žymus. Daug vyrų nebelaukia patarnavimų iš moterų. "Jeigu moteris nedaro iš meilės, tegul ji visiškai nedaro", pasakys ne vienas vyras. "Pats rytmetį išsivirsiu kavos, pasitaisyti pietus, pavalgęs išplausiu ir indus". Jau galima pastebėti, kad daugelis klebonijų nebesamdo šeiminių.

BETTY FRIEDAN IR SIGMUND FREUD

Betty Friedan giliai studijavo Sigmundą Freudą, psichoanalizės kūrėją ir seksualinės psichologijos garsų tyrinėtoją. Kyla klausimas, kaip jis pats asmeniškai rišo seksualinius klausimus. Visi Freudą draugai ir priešai tvirtint tvirtina, kad jis pats buvo skaistus. Iki 26 metų, iki vedybų, lytiškai nesantykiavo ir vedęs neturėjo ryšių su kitomis moterimis, buvo visiškai ištikimas savo žmonai. Jis buvo mokslininkas, intelektualas, galvojo, kad lytis nėra viskas žmogaus gyvenime, kad yra daug vertingesnių dalykų už ją. Sakydavo, kad reikia lyti "sublimuoti", sudvasinti. Tai visi būtinai turį daryti, jei nori išlaikyti ištikimybę moterystei.

Betty Friedan labai nustebino suradusi, kad Freudas lytinius veiksmus šalia moter-

rystės laiko žeminančiais, kad jie sutepa ne tik kūną, bet ir sielą, kelia "kaltės kompleksą", sąžinė jų nepateisina. Friedan aiškina, kad jis, girdi, gyvenęs Viktorijos kultūroje, kuri buvusi "prūde", o dabar mes gyvename kitoje kultūroje, "lyties ieškotojų" amžiuje. Ji iškelia gilų klausimą, ar moralė yra objektyvi, tinka visiems amžiams ir visiems žmonėms. Gal ji yra kaip koks žmonių susitarimas, todėl lytinis santykiavimas bus leistas ir jauniems iki moterystės, o vedusiems galima pamesti žmoną ir imti kitą moterį ar kitas, senatvėje senelių prieglaudose susitikti su moterimis net savo miegamuosiuose. Tai jau yra seksualinė revoliucija, kuri priešinasi krikščionybei ir kurios moterys išties nepriims.

Carol Friedan buvo labai nepatenkintas savo žmona: "Gal mano žmona daug gera padarė, nors tuo aš abejoju. Bet man ji buvo didelė nelaimė: apleido vaikus, po dvidešimt metų moterystėje paliko mane ir persiskyrė. Pasakysiu visiems vyrams nevesti moterų, kurios priklauso *Women's lib*".

KĄ PAČIOS MOTERYS MANO APIE SAVE?

Viena garsi moteris pasakė: "The great God so little, so little and the little woman so great, so great". Ji pasakė didelę tiesą, kurią dažnai išgirsti. Kada žmogus apleidžia Dievą, moteris turi užimti Dievo vietą žmogaus širdyje, nes be Dievo ir be moters žmogui pasidaro nuobodu, jo širdis yra kaip laivelis be vairo gyvenimo sūkuryje. Jei moteris yra tikinti, tai ji, ateidama į vyro širdį, gali atnešti Dievą, ir vyras pasidarys tikintis. Bet jeigu moteris neturi pati Dievo, tai abu gerokai paklaidžios.

Viena moteris, išrinkta į Kongresą (pagal Betty Friedan tai didžiausia moters ambicija), turėjo jį palikti, nes nebebuvo išrinkta antrą kartą. Draugės paklausė ją, kaip jaučiasi. Ji atsakė, jog prastai, bet žinanti, kad jos vyras tikrai gerai jaučiasi, nes dabar žino turėsiąs kiekvieną dieną šiltus pietus; ir jos duktė gerai jaučiasi, nes su švariai išplautais ir gražiai sulaidytais baltiniais rašo universitete tezę doktoratui gauti.

IŠ SAPNŲ SVAJONIŲ PASAULIO

ANTANAS SAULAITIS, SJ

Psichologija moko, kad sapnai padeda žmogaus pasamonei susigyventi su tikrove, o svajonės — lakių ir kartais įvyksiančių siekių pasaulis. Svajodamas apie sapnus arba sapnuodamas apie svajones, žmogus jau dvigubai (arba matematišku kvadratu) pasikelia nuo tikrovės plotmės į neįmanomų dalykų erdvę. Šie svajingi sapnai gali liesti asmeninį, šeimos, profesinį, socialinį, ekonominį, dvasinį gyvenimą. Sapnuotinių svajonių neišvengia ir mūsų lietuviškasis visuomeninis gyvenimas. Štai keli pavyzdėliai.

MŪSŲ ATEITIES AIDAS IR DARBININKO DIRVOS DRAUGAS

Lietuvius, gyvenančius JAV, seniai kankina įvairūs nevienybės reiškiniai, pasirodantys kitų tarpe. Pavyzdžiui, daug kas klausdavo, kodėl kiekvienas valstius turi savo švietimo tarybą (Board of Education), o ne visas kraštas ar bent valstija. Arba, kodėl yra apie 200 protestantų sektų, o ne viena ar kelios pagrindinės. Tokie ir panašūs klausimai ekumeniniame amžiuje ir ekonominėje krizėje sukėlė svajonę, kuri liečia lietuviškąją spaudą. Kiekvienas laikraštis bei žurnalas nuolat kovoja su mažėjančiu prenumeratorių skaičiumi, kovoja su korespondentais dėl medžiagos, rūpinasi apie kylančias pašto ir kitas išlaidas. Todėl, nelaukus kol dėl šių ir kitų priežasčių leidiniai nustos eiti, leidėjai bei redaktoriai sąmoningai susėda prie apskrito stalo ir išsvajojo gyvenimiškas išeitis.

Dvi pagrindinės jaunimą apimančios organizacijos, lietuvių kalba einančių (bent ligi šiol) savo mėnesinių žurnalų leidėjos, pasikvietusios ir Lietuvos Vyčių leidinio "Vytis" personalą, nutaria kartu leisti vieną mėnesinį žurnalą, kuriame būtų keturių vienetų, atstovaujančių buvusiems atskiriems leidiniams, skyriai: ATEITIS, SKAUTŲ AIDAS, MŪSŲ VYTIS ir VYTIS. Kiekviena redakcija savo dalį savaip paruošia.

laužo ir pasiunčia reikalų vedėjui, kuris sulipdo storesnį sąsiuvinį, pavadintą MŪSŲ ATEITIES AIDAS ar panašiai. Kiekviena organizacija centrinei administracinei raštinei sumoka nustatytą sumą pagal puslapių ir prenumeratorių skaičių, o mėnesinis jaunimo (ir kitų) leidinys pasiekia ne po tūkstantį, bet kokius 4000 skaitytojų, supažindindamas juos su bendra lietuvių jaunimo veikla, įtraukdamas juos į dialogą visiems bendrais klausimais. Priedo Pasaulio Lietuvių Bendruomenė mielai leidžia iš PASAULIO LIETUVIO iškirpti ir įklijuoti žinias, kurios liečia bendro leidinio jaunesnius skaitytojus, papildydamas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrių, prie kurios glaudžiasi sporto ir studentų sąjungų bei savo periodinių leidinių neturinčios organizacijos.

DARBININKO DIRVOS DRAUGAS —

tai bendrinis laikraštis, kurio pavadinimas svajingame sapne neliko aiškus, nors laikraščio tikslas labai ryškus. Gerbdama visų lietuvių nuomones, centrinė redakcija palieka puslapius tos rūšies ar "krypties" straipsniams, kurie pasirodo tai viename, tai kitame šiuolaikiniame laikraštyje. Laikraštis, dar nėra nutarta, spausdinamas arba vienoje vietoje, arba keliuose vietose, kad skaitytojus pasiektų kuo greičiau, nes ofseto plokštės ar nuotraukos siunčiamos oro paštu leidyklai, kaip daro TIME ir kiti žurnalai ar laikraščiai. Skaitytojas užmoka vieną prenumeratą vieną kartą, pridėdamas ir vieną auką. Veikiančios spaustuvės ar leidyklos tęsia savo kitus darbus, kurie yra pelningesni arba lengviau išlaikomi.

Iš pradžių pagalvoję, kad skaitytojams, rašytojams ir leidėjams lyg nėra savo grupės intereso tokį darbą remti, visuomenės veikėjai pamatė, kad darbas sklandesnis, pigesnis — ir produktas platesnis. Tada metasi dar į kitą planą, nes Šiaurės Amerikos lietuvių spaudą į kitus kraštus siųsti brangu ir ilgai užtrunka, kol žinios pasiekia

tolimus skaitytojus. Pagal šią svajonę, įvairių laikraščių ir leidinių geresnių straipsnių ir įdomesnių žinių iškarpos suklijuojamos, atspaudžiamos ant labai plono popieriaus (kaip daroma su, pavyzdžiui, Vokietijos spaudos apžvalga) ir oro paštu išsiuntinama pagrindiniams veikėjams bei įstaiigoms, o paprastu — kitiems lietuviams, kurie gauna po 2 mėn. nepasenusias žinias, nuomones ir straipsnius.

BENDRASIS FONDAS

Nusižiūrėję į JAV-se veikiančią "United Fund", lietuviai nutaria centralizuoti du dalykus: fondus ir aukų rinkimą. Visi fondai, kurie veikia nepajudinamu (ar mažai tejudinamu) kapitalu, sudaro BENDRAJĮ FONDĄ, kuris priima bendrą paramą arba specifinę paramą pagal jį sudariusių buvusių fondų tikslus. Viena raštinė ir viena aukų rinkėjų bei informacijos sistema tarnauja bendram reikalui. Asmuo paskiria savo įnašą, pavyzdžiui, bendrojo fondo skautinei daliai, kurios nuošimčiai skiriami skautiškiems leidiniams, pagal fondo statuto dėsnius. Kitas palikimą ar auką skiria, kaip seniau duodavo Lietuvių Fondui.

Panašiai padaroma su aukų rinkimu. "United Fund" pavyzdžiu vienas metinis vajas aptarnauja visus anksčiau buvusius smulkesnius vajas, pagal nuošimčių sistemą paskirstydamas pinigus bendriems reikalams ir vietiniams (lituanistinės mokyklos, įstaigos ir pan.). Kompiuteriu aptarnaujama raštinė turi adresyną, kuris sklandžiau ir pigiau pataisomas, negu keliolikos įstaigų ar organizacijų atskiri sąrašai. Žinodami, kad ir amerikiečiams ilgai truko prieiti prie bendro fondo (aukų rinkimo vajaus) sistemos, lietuviai atsidūsta, kai visi aukų rinkėjai sutaria ir tokiu planu bei jo eiga patenkinti. Be to, bendrojo vajaus įstaiga lietuviškoms organizacijoms bei kitiems vienetams kasmet išsiuntinėja lėšų sukėlimo brošiūrėlę, kurioje surašytos geriausios mintys, kaip pinigus sukelti. Pavyzdžiui, iš surinktų statistinių davinių patiria, kad kuo toliau, tuo sunkiau uždirbti iš banketų, kurių bilietai nebūtų mecenatiški. Iš kelių

tūkstančių apyvartos, užmokėjus už salę, orkestrą, maistą, patarnavimą (kuriam vis dažniau samdomi kiti, nes nebeuorime virti, indų nešti ir plauti), pelno nelieka, išskyrus iš baro ir iš loterijų. Todėl ši bendroji įstaiga siūlo lėšoms sukelti (tai yra, ne tiek bendravimo tikslams) renginius daryti kaip kokteilius su loterija, kurie duos tiek pat pelno beveik be jokio darbo. O bendravimui pataria užsisakyti restoraną. Taip pat lituanistinių mokyklų reikalams, organizacijoms, siūlo įvairiausių projektų, kaip pats jaunimas ar nariai gali pinigų užsidirbti, kad ir mažomis sumomis. Be to, informuoja apie valdžios ir privačių įstaigų ar fondų lėšas, apie mokesčių išimtis, apie patarnavimus, prieinamus bet kam. Siūlo ir praneša, kaip ir kur gauti lėšų iš (nelietuvių) prekybininkų, didžiųjų įmonių, kad lietuviai rėmėjai ir aukotojai galėtų atsikvėpti.

KATALIKŲ TARNYBOS VIENYBĖ

Įsteigusi Katalikų informacijos centrą, kuris jau riša (organizaciniu ar asmeniniu pagrindu) JAV Lietuvių kunigų vienybę, Religinę šalpą, Lietuvos Vyčius ir pan., lietuvių bendrija įsteigia sistemą, kuri rūpinasi religinio personalo darbingumu. Lietuvių pranciškonų, marijonų, saleziečių, jėzuitų — vyrų vienuolių atstovai, susitarę su seserimis kazimierietėmis, pranciškietėmis. Nukryžiuotojo Jėzaus, Nekaltojo Prasidėjimo, su lietuviais išeivijos vyskupais ir Kunigų vienybe, sutaria taip: užuot kiekvienai grupei bandžius kuo geriau ir ilgiau mažėjančiomis jėgomis išlaikyti savo institucijas ir darbus, surašomas visų turimų darbų ir esamų dvasininkų (vyrų ir moterų) sąrašas pagal kiekvieno išsilavinimą, pajėgumą ir patirtį. Prie sąrašo pridedami pasauliečiai vyrai ir moterys, kurie veikia religinėje srityje, mokydami tikybos, instruoduodami vaikus, talkindami rekolekcijose, vadovaudami maldų, Šv. Rašto studijų ir kitiems būreliams. Tada tinkamiausias asmuo, kiek sąlygos leidžia, kviečiamas apsiimti sau prieinamiausiu darbu ar pareigomis. Toks pastoracijos būdas administracijoje palieka mažiau asmenų — ir pačius šioje srityje

daugiausia sugebančius, o veikloje su asmenimis ir grupėmis išsiunčia daugiau asmenų, kuriems rūpi išeivijos religinis gyvenimas. Naujai atsiradę dvasininkai, vienuoliai ar vienuolės, vyrai ir moterys, sau vietą šioje pastoracinėje veikloje suranda kaip kokią darbą, kuriam reikia duoti savo prašymą. Arba, atsiradus tuščiai vietai, siūlomos pareigos, darbas, alga, gyvenama vieta ir kitos sąlygos.

Priedo, pagal mormonų pavyzdį ir PLB bei Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos patirtį su talkininkais Europoje ir Pietų Amerikoje, ši Katalikų tarnybos vienybė įveda religinėje srityje stažo ir talkininkų sistemą universitetą lankantiems ar neseniai baigusiems, kurie prisideda prie religinių įstaigų darbų, stažo metu gyvendami vienuolynuose ar klebonijose, kuriuose randama vis daugiau tuščių kambarių. Kartu gyvendami ir dirbdami, savo būdu įnešdami gyvybę, jaunuoliai susipažįsta ir susidomi tokia tarnyba, kuri kai kuriems pavirsta ir į nuolatinę tarnybą arba gyvenimo pašaukimą.

Katalikų tarnybos vienybė dar įveda kitą veiklos būdą, kurio tikslas dvejopas (toks planas prieš penketą metų buvo priimtas P. Amerikos lietuvių kunigų vienybės): suteikti talkos ir duoti progos atsinaujinti arba lavintis. Rotacijos būdu vyksta kunigų mainai. Iš Š. Amerikos lietuvis kunigas dviem mėnesiams ar ilgiau nuskrenda į P. Ameriką, iš Europos ar Australijos atvykęs į Š. Ameriką savo vietoje palieka atvykusį iš kito krašto, kuris pamato lietuviškas kitos vietovės sąlygas, kitus veikimo metodus, išgirsta ir pasidalija naujomis idėjomis.

TURISTINIS IR JAUNIMO TINKLAS

Lietuvių informacijos centre paštu ar asmeniškai galima gauti lyg turistines brošiūreles ar lapus, atspausdintus pagal didesnių kraštų sritis, kraštus ar žemynus. Skrisdamas atostogų į Afriką ir į rytinę Aziją, lietuvis paprašo brošiūrėlės, kurioje yra tų vietų lietuvių adresai ir surašytos vietos, kurios rišasi su Lietuvos istorija. Taip ir kiekviename kitame skoningai paruoštame

leidinyje. Atvykęs į Paryžių, lietuvis išsitraukia knygutę, kurioje įdėtos Louvre muziejaus eksponatų nuotraukos — tų roдиниų, kurie kilę iš Lietuvos ar turi ką bendra su Lietuva. Lankstinuke taip pat žymių lietuvių kapų vietos, sieninis Lietuvos didikų Prancūzijos karaliui padovanotos laikrodis, buvęs Lietuvos didikų vaikų bendrabutis su Vyčiu ant vartų ir pan. Adresyne — lietuvių parapijų, misijų, radijo valandėlių, restoranų ir kiti naudingi adresai.

Nusižiūrėję į "Youth for Understanding", "Exchange student", ir kitas programas, lietuviai per PLJS Ryšių centrą sutaria savo vaikus metams ar ilgiau siųsti į kitus kraštus studijuoti. Australijos viename mieste kelios šeimos sudaro ratelį, kuris tą mokinį ar studentą globoja, o iš jų miesto vyrukas ar mergaitė metus gyvena ratelyje, iš kurio kas nors atvyko pas juos. Užtuot per minėtas amerikiečių ar tarptautines grupes buvęs toli nuo lietuvių vietinėje šeimoje, lietuvis ar lietuvė gyvena pas lietuvis ir, jei sąlygos leidžia, įsijungia į vietos lietuvių veiklą.

Prieš 17 metų JAV skautų stovyklose pradėtas, vėliau tobuliau ateitininkų stovyklose prigijęs būdas pasidalyti vadovais yra visiškai įgyvendintas, kai kiekviena jaunimo organizacija kartu su kitais stovyklų rengėjais sutaria sudaryti kiekvienai vasarai vadovų ir vadovių (ir instruktorių) grupes, kurios keliauja iš stovyklos į stovyklą per visą vasarą. Tokiu būdu studijuojantis jaunimas turi progos užsidirbti, stovyklose vadovauti, ir pačioms stovykloms netrūksta vadovų, ypač specialistų — laužavedžių, muzikantų, sporto vadovų, religinės programos vedėjų. Vasaros pradžioje ar ilgesniais pavasario savaitgaliais ypatinguose kursuose šie vadovai su kitais ruošiasi stovykloms kartu, palikdami laiko atskiriems organizacinės programos ruošos posėdžiams ar seminarams.

Panašus planas, gan sėkmingai talkinantis ypač mažesnėms kolonijoms ar vietoms, kurios lietuviškų parapijų neturi (naujai besikuriančioms kolonijoms) yra keliaujanti tautinė-religinė grupė, kuri savaitę ar

dvi praleidžia viename mieste, pravesdama susitelkimo dienas ar vakarus jaunimui ir religinio lavinimosi pobūvius suaugusiems, moko dainų ir tautinių šokių, platina spaudą, rengia kultūrinius vakarėlius su dramatiniais skaitymais, skaidrėmis iš lietuviškos veiklos ir Lietuvos vaizdų. Važiuodama autobusiuku, grupė judri, prisitaiko prie vietos rengėjų išdirbtos programos ir sąlygų už atlyginimą, kuris prilygsta amerikiečių (ar kitų vietinių) tokio pobūdžio patarnavimams.

Kai lietuviai skautai rengia ypatingą stovyklą (tautinę, jubiliejinę), pasikviečia dviejų rūšių svečius: kitų lietuvių organizacijų narius, kurie turi savo programą savoje pastovyklėje ir dalyvauja bendroje programoje pagal amžių ir lytį, ir lietuviškai nekalbančių vaikų pastovyklę, kurioje vykdoma intensyvi ir labai įdomi tautinė programa. Tokiu būdu pasidalijama naujais metodais, sudominami ir įtraukiami kiti į lietuviškos veiklos ratą.

Jaunimo Sąjungos rūpesčiu kas vasarą vyksta keliose vietose jaunimo stovyklos tiems, kurie organizacijoms nepriklauso, ir tiems, kurie lietuviškai dar nemoka – nutolusių ar atstumtų šeimų nariams, kelintos kartos vaikams ir jaunimui. Neringoje, Lietuvos Vyčių ir kitose stovyklose išbandyti metodai ir programos nuolat tobulinamos šios rūšies stovyklose, o per metus su jų dalyviais, organizacijoms nepriklausančiais, palaikomas ryšys stovykliškais aplinkraščiais, kurių kaina įskaityta į stovyklos mokesť.

Po svajonių valandėlės, žmogus pabundi ir grįžti į tikrovę, skubėdamas į dar vienos valdybos posėdį, kad ypatingai daug laiko ir jėgų būtų galima skirti ginčams apie kablelius, skyrybos ženklus ir priešų vylius.

- JAV katalikybės studijoms Amerikos airių organizacija Ancient Order of Hibernians in America nusprendė surinkti 1,3 mil. dolerių ir tą studijų fondą pavesti naudoti Notre Dame universitetui.

PASAKORIAUS MIRTIS

GODFRIED BOMANS

Sykį gyveno pasakininkas, kuris pajuto artėjančią mirtį. Visą savo gyvenimą jis sekė pasakas apie nykštukus; dabar, prieš mirtį, panorą pamatyti tikrą nykštuką. Jis išžiūrėjo spintą, išieškojo dėžutėse, po bufetu, bet niekur nerado nykštukų. Tuomet pasakorius pravirko:

— Mielasis Dievuli, — verkė jis, — jie pasibaigė. Nebėra nė vieno daugiau. Visą gyvenimą tikėjau, kad nykštukų esama, bet matai, kaip nusivyliau. Tiesą sakė gretimas krautuvininkas, kuris mane visuomet išjuokdavo. Dabar aš nieko daugiau nebelaikiu iš gyvenimo.

Tai pasakęs, pasakorius atsigulė į lovą, užpūtė žvakę ir ėmė laukti mirties. Bet mirtis nesirodė, ji buvo paklydusi ir burnodama vaikštinėjo aplink namus.

— Ar čia gyvena pasakorius? — sušuko ji prie lango.

— Taip, Mirtie! — atsiliepė pasakininkas iš lovos. — Įeik! Pribaik! Man jau neliko jokio malonumo gyventi. Saugokis slenksčio, nes viena lenta yra atplyšusi.

— Tu esi keistuolis, — pratarė Mirtis, pasilenkdama virš jo lovos, — tu laukei manęs? Žmonės visada manęs bijo. Ar tau patinka, kad aš atėjau?

— Taip, — šypsodamasis atsiliepė pasakorius, — man labai malonu. Mirtie. Nykštukas nepanoro ateiti, todėl džiaugiuos, kad bent tu esi. Ar vienas, ar antras...

— Ką tu kalbi apie nykštuką? — tarė nustebusi Mirtis. — Tu esi tikras Sekupasaka, teisybė. Išstirk geriau savo sąžinę, pagalvok apie nuodėmes ir amžinybę. Tai bus naudingesnės mintys. Tuo tarpu aš pasivaikščiosiu sode. Pašauk mane, kai būsi pasiruošęs.

Pasakorius gulėjo ant nugaros, žvelgė į lubas ir bandė mąstyti apie savo nuodėmes ir jų bausmę. Bet tai jam vis nevyko, vis grįždavo mintys apie nykštukus.

— Mielasis Viešpatie! — meldėsi jis — Esu tik vargšas Sekupasaka, visai neišmin-

MAHOSADHOS SPRENDIMAS

Indų pasaka

Viena moteris savo vos gimusį kūdikį nunešė į išminčiaus Mahosadhos tvenkinį maudyti. Numaudžiusi kūdikį, motina paguldė jį ant kranto tarp savo drabužių, pirma jom nusausinusi veiduką, o pati nuėjo maudytis.

Tuo akimirksniu viena pabaisa pastebėjo vaikutį. Norėdama kūdikį praryti, pabaisa, pasivertusi moterimi, tarė:

— Koks gražus kūdikis, bičiule! Ar tai tavo sūnelis?

— Taip, — atsakė motina.

— Leisk man jį maitinti.

— Gali, — atsakė motina.

tingas. Nepyk už mano vienintelį norą, kuri jaučiu: leisk man išvysti nykštuką!

Bet nykštukas nesirodė. Pasakorius laukė ir laukė, paskui pasuko galvą ir žvelgė pro langą į sodą, kur stovėjo Mirtis greta rožių krūmo ir jam linksėjo.

— Ateik! — sušuko pasakorius. — Ateik, Mirtie!

Ir Mirtis atėjo.

Ji paėmė pasakorių ant rankų ir padėjo Dievui po kojų.

— Kas jis toks? — paklausė Dievas.

— Tai Sekupasaka, — atsakė Mirtis, — kuris ką tik mirė.

— Kokia buvo jo paskutinė mintis? — paklausė Dievas.

— Jis norėjo pamatyti nykštuką, — kukliai atsakė Mirtis.

Dievas šyptelėjo.

— Tai yra gera mintis, — tarė jis, — todėl įleisk pasakorių į vidų.

Iš olandų kalbos vertė Z. Tenisonaitė

GODFRIED BOMANS (1913–1972) gimė Olandijoje, Hagos mieste. Studijavo teisę Amsterdame ir filosofiją Nijmegene. Rašė romanus, noveles, apybraižas, teatro veikalus, pasakas ir pasakojimus vaikams. Godfried Bomans yra vienas iš daugiausia skaitomų olandų rašytojų. Z. T.

Pabaisa paėmė kūdikį ant rankų, pažaidė kiek ir staiga ėmė bėgti. Moteris, pamčiusi bėgant ją, ėmė vytis ir pavijusi tarė:

— Kur tu eini su mano sūneliu?

— Kodėl tu atimi man mano vaiką? — atsakė pabaisa.

— Tai mano sūnus!

Taip jos besibardamos priėjo prie Mahosadhos namų vartų. Išminčius, išgirdęs triukšmą, paklausė, kas čia darosi. Ir išgirdo, kodėl abi moterys ginčijosi. Žiūrėdamas į pabaisos raudonas, be blakstienų akis, jis bematant suprato, katra moteris yra pabaisa. Bet išminčius, nieko nesakydamas, paklausė:

— Ar jūs vykdysite tai, ką aš įsakysiu?

— Mes darysime, ką tu liepsi, — atsakė abi moterys.

Išminčius pabrėžė ant žemės liniją, padėjo ant linijos kūdikį ir liepė vienai laikyti jį už rankų, o antrai už kojų.

— Dabar jūs abi turite traukti vaiką į savo pusę. Jis yra tos moters sūnus, katra jį įtrauks pas save.

Moterys ėmė traukti. Bet vos tik truktelėjus, kūdikis iš skausmo pravirko. Tai išgirdusi, tikroji motina bematant paleido kūdikį, o pati gailiai pravirko. Išminčius kreipėsi į susirinkusią minią:

— Ar motinos, ar svetimos širdis gailisi kūdikio?

— Motinos širdis. Išminčiau.

— Ar ta, kuri laiko vaiką, ar kuri vaiką paleido iš rankų yra motina?

— Toji yra motina, kuri paleido kūdikį, Išminčiau, — atsiliepė minia.

— Ar jūs dabar žinote, kas yra vaiko vagis?

— Nežinome, Išminčiau, — atsiliepė visi.

— Ji yra pabaisa, ji norėjo vaiką praryti.

— Kaip tu tai žinai? Išminčiau?

— Jos žvilgsnis kietas, jos akys raudonos, ji neturi šešėlio ir jos širdis nejaučia gailėsio.

Po to išminčius kreipėsi į pabaisą:

— Kas tu esi?

— Aš esu pabaisa, pone.

RUDIEJI IR ŽALIEJI ŠKAPLIERIAI

PETRAS ŽIBŪNAS

Uniforminiai rūbai, ar uniformos, turi simbolinę prasmę. Teisėjo toga simbolizuoja rimtumą bei teisingumą. Karininko uniformą simbolizuoja tarnybą tautai ir tėvynei. Kunigo sutana primena atsižadėjimą pasaulio dvasios bei tuštybių ir atsidavimą Dievo tarnybai. Liturginių rūbų žalia spalva primena išganymo viltį ir pasitikėjimą Dievo gailestingumu bei gerumu. Raudoni liturginiai rūbai vartojami prisiminti šv. Dvasios atsiuntimui bei pralietam šventųjų kankinių kraujui už Kristų ir kilniuosius tikėjimo idealus. O balti liturginiai rūbai simbolizuoja šventųjų tikėjimo išpažinėjimą garbė danguje, ir apskritai ši spalva yra džiaugsmo išraiškos simbolis. Tačiau atsiduoda moderniuoju protestantizmu, kai toks džiaugsmas reiškiamas prie mirusiojo kars-to, giedant linksmą "Aleliuja"...

Perdaug nesigilinant į įvairias uniformas bei jų simbolizmą, reikia pasakyti, kad ir škaplieriai simbolizuoja dvasinį rūbėlį, nešiojamą dangiškosios Motinos garbei. Kodėl? Aiškesniam vaizdui susidaryti štai siek tiek žinių apie škaplierių kilmę.

Prieš saracėnų, arba Mahometo tikėjimo išpažinėjimą — muzulmonų, antplūdį Palestinoje, Karmelio kalne, gyveno atsiskyrėliai, kurie laikėsi pranašo Elijo kontempliatyvi-

nio gyvenimo būdo ir vadino save Elijo sūnumis. Be to, jie praktikavo ypatingą pamaldumą Dievo Motinai ir vadino save taip pat Dievo Motinos broliais. Jų rūbas, kaip atsiskyrėlių abitas, buvo panašus į mums žinomus ruduosius škaplierius. Taigi škaplierius būtų galima pavadinti miniatiūrinio Karmelio atsiskyrėlių abitu.

Saracėnams veržiantis ir grasinant palaidoti katalikišką tikėjimą, Karmelio atsiskyrėliai paliko šį kalną ir išsikūrė vieni Kipro saloje, kiti Italijoje, dar kiti Anglijoje bei Prancūzijoje. Ypatingai šiltai jie buvo priimti Anglijoje, Kento provincijoje. Minėtose šalyse jie susiformavo į reguliarių Karmelitų Ordiną ir 1246 m. Anglijoje savo vienuolijos generolu išsirinko garsų atsiskyrėlį šv. Simoną Stoką.

Kadangi Europoje jie susidūrė su rimta opozicija, tai šv. Stokas nuoširdžiai meldėsi į Švč. Mergelę, prašydamas globos. Meldė ją būti jūrų žvaigžde, kaip kad ji — prieš karmelitams paliekant Karmelio kalną ir giedant "Salve Regina"—apsireiškimo metu pažadėjo: tokia "jūrų žvaigždė" būti, simboliškai tariant, visada šviesti ir rodyti jiems tikrąjį kelią!

Šv. Stokas karštai meldėsi penkerius metus, ir jo malda buvo išklausyta, nes 1251 m. liepos 16 d. jam apsireiškė Dievo Motina ir, duodama jo ordino škaplierius, kalbėjo: "Tai bus ženklas tau ir visiems karmelitams: tie, kurie mirs, nešiodami šiuos škaplierius, nepateks į amžinąją ugnį".

Šis Marijos apsireiškimas buvo nuostabiai maloni staigmena, nes šv. Stokas teprašė vienos malonės — kad Dievo Motina globotų Karmelitų Ordiną ir gintų nuo priešų puolimų, o štai Švč. Mergelė prie prašomos globos pridėjo dar kur kas brangesnę dvasinę dovaną — amžinosios laimės garantiją tiems, kurie iš meilės Dieviškai Motinai pamaldžiai nešios šį miniatiūrinį karmelitų abitą — ruduosius škaplierius.

— Kodėl tu pagriebei kūdikį?

— Aš jį norėjau sudraskyti.

— Apakusi kvaile, už savo blogus darbus buvusiame gyvenime tu esi pabaisa. Dabar tu vėl piktai pasielgei. Tu tikrai esi apakusi kvaile.

Ją išbaręs, papasakojo pabaisai penkis pradžios mokslo dalykus ir liepė eiti. O kūdikio motina padėjo išminčiui Mahosadhai sakydama:

— Gyvenk ilgai, Išminčiau!

Ir, paėmusi kūdikį ant rankų, nuėjo.

Sulietuvino Z. Tenisonaitė

Klausimas, kodėl rudieji škaplieriai galėtų būti taip reikšmingi išganymui? Škaplieriai, kaip audeklo gabalėliai, aišku, nėra kiek daugiau nereiškia, kaip kiekviena kita audeklo skiautelė, tačiau sąryšyje su savo kilme jie turi gilią dvasinę prasmę.

Pirmiausia pats jų nešiojimo būdas primena atsidavimą Kristui, pagal jo žodžius: "Mano jungas yra saldus, ir mano našta lengva", nes škaplieriai, nešiojami persverti per pečius, simbolizuoja tarsi našta, tarsi jungą, jei jie nešiojami pastoviai, su meile ir su pagarba Dangiškajai Motinai ir josios Dieviškam Sūnui.

Toliau — škaplieriai, būdami tikrai miniatiūrinis abitas, nors ir negali pridengti kūno nuogumo, tačiau simboliškai dengia mūsų dvasios nuogumą, nes juk nėra nė vieno, kuris turėtų imunitetą nenusidėti. Tokio, aišku, nėra. Tiesa, gali atsirasti nedaugelis, kurie, dėl ypatingo pamaldumo į Jėzaus kančią ir į jo kančios dalininkę, Nekalčiausiąją Mergelę Mariją, nepaprastos Dievo malonės stiprinami ir gaivinami, išvengia bent mirtinų nuodėmių ir džiaugiasi nuostabia sielos ramybe. Tačiau tokie yra tik išimtys, o dauguma yra varginami pragaištingų gyvenimo sukurių bei audrų, nes velnias, kūnas ir pasaulis įvairiausiomis priemonėmis nuodija ir žudo sielas.

Tad šiame pavojingame kelyje į išganymą kiekvienas yra reikalingas ypatingos Dievo malonės nepalūžti ir išverti. Kadangi visų malonių tarpininkė yra Marija, tai kūdikiškas jai atsidavimas yra būtinas. Škaplieriai yra ženklas, nuolat mums primenantis Dangiškąją Motiną, kurios globai mus pavedė merdėdamas ant kryžiaus pats Dieviškasis Mokytojas. Dabar priklausome nuo mūsų tos globos ieškoti. Būtų neišmintinga tos globos atsisakyti...

Liucija, viena iš trijų Fatimos regėtojų, dabar Nekalčiausiosios Marijos Širdies vienuolė, sakė, kad vieno apsireiškimo metu Marija buvo apsivilkusi karmelitų abitu, o rankoje laikė škaplierius. Nėra abejonės, kad tokiu būdu Dievo Motina norėjo parodyti savo motinišką globą ir meilę tiems, kurie nesigėdydami visą gyvenimą nešio-

ja škaplierius. Jo Šventenybė Pijus XII škaplierius nešiojo nuo vaikystės iki mirties, o minėdamas 700 metų sukaktį nuo rudųjų škaplierių įvedimo, kalbėjo: "Tebūnie šie škaplieriai visam Karmelitų Ordinui kaip ženklas, kaip pasiaukojimo Nekalčiausiajai Marijos Širdžiai simbolis!"

Atrodo, kad Apvaizdos plane rudieji škaplieriai buvo pramatyti jau Senajame Testamente, nes pranašas Jeremijas 2-me skyriuje, 7-je eilutėje sakė: "Aš pasiunčiau jus į Karmelio žemę, kad skintumėt ir valgytumėt geriausius tos žemės vaisius".

O mūsų Bažnyčia, tarsi atspėdama tą Apvaizdos planą, škaplierinių mišių prefacijoje nešiojančius šį miniatiūrinį rūbėlį vadiną išrinktaisiais Marijos vaikais.

Dvasinę škaplierių naudą pabrėžė ne tik minėtasis Pijus XII, bet taip pat daugelis kitų popiežių, pvz. Klemensas VII, Klemensas X, Sikstas IV ir t.t. O Benediktas XV net už kiekvieną rudųjų škaplierių pabučiojimą suteikė 500 dienų atlydus!

Įsirašyti į Karmelio Dievo Motinos Škaplierių Broliją yra labai lengva, nes kiekvienas kunigas, kuris turi įgaliojimus, gali į šią broliją įrašyti. Savaimė aišku, kad kiekvienas karmelitų vienuolijos viršininkas turi tokią galią. Anksčiau, priešvatikaninėje Bažnyčioje, daugelis parapijų klebonų turėdavo tokius įgaliojimus, ir paprastai pirmosios kunijos proga vaikučiai būdavo į šią broliją įrašomi, ir būdavo užkabinami jiems škaplieriai.

Šia proga reikia pažymėti, kad brolijos nariai nėra įpareigoti kalbėti kokių nors specialių maldų. Vienintelė jų pareiga yra pamaldžiai nešioti šį simbolinį Karmelio Dievo Motinos rūbėlį — ruduosius škaplierius.

Kalbant šia tema, negalima nepaminėti vadinamosios "šeštadienio privilegijos", apie kurią kalbėjo 1322 m. apsireiškusi Švč. Mergelė popiežiui Jonui XXII šiais žodžiais: "Aš, Malonės Motina, šeštadienį po jų mirties (suprask tų, kurie nešios ruduosius škaplierius) nužengsiu į skaistyklą ir juos išvaduosiu".

Nors tokia privilegija dogmatiniu požiū-

riu yra gana kontroversinė, tačiau vėlesnieji popiežiai tokios privilegijos nepaneigė ir net nustatė taisyklės jai įsigyti, būtent:

1. pirmiausia reikia priklausyti prie Rudųjų Škaplierių Brolijos ir visą gyvenimą tuos škaplierius nešioti;

2. reikia praktikuoti skaistybės dorybę pagal savo gyvenimo stovį, tai yra ar būtų pavienis (nevedęs), vedęs, našlys ar našlė; kitaip tariant, kiekvienas pagal savo gyvenimo stovį turi dorai gyventi;

3. reikia kasdien į Nekalčiausiąją Mergelę kalbėti atitinkamas maldas (lotyniškai *Officium parvum*), kurioms popiežius Leonas XIII 1901 m. birželio 14 d. dekretu leido vartoti savo gimtąją kalbą;

4. tie, kurie negali skaityti, turi susilaikyti nuo mėsiskų valgių trečiadieniais ir šeštadieniais, ir, žinoma, užlaikyti visus kitus Bažnyčios nustatytus pasninkus.

Pastaba: nuo abstinencijos trečiadieniais ir šeštadieniais gali dispensuoti nuodėmklausis arba ir šiaip kunigas, jei jis turi Rudųjų Škaplierių Brolijos įgaliojimus. Tačiau, nors ir dispensuoti nuo abstinencijos, privalo kasdien kalbėti bent vieną rožančiaus dalį arba septynis Tėve mūsų. Sveika Marija ir Garbė Dievui — pagal tai, ką nuodėmklausis nustatys.

ŽALIEJI ŠKAPLIERIAI

Kalbant apie ruduosius škaplierius, norisi paminėti ir kitą dangaus dovaną — žaliuosius škaplierius, apie kuriuos Dangiškoji Motina pranešė 1840 m. rugsėjo 8 d. Justinai Biszueyburu (tark Biskeburu), Šv. Vincento Pauliečio Gailestingųjų Dukterų Ordino vienuolei. Apsireiškusi Nekalčiausioji Mergelė pažadėjo, kad žalieji škaplieriai bus galinga priemonė gauti atsivertimo malonei, ypač tais atvejais, kai nusidėjėlis, populiariai sakant, yra "užkietėjęs" savo klaidose! Tokiais atvejais būtų patartina ši škaplierių panaudoti taip, kad nuodėmėse gyvenantis, ar net visai nepraktikuojantis tikėjimo, nė nežinotų, kad tas škaplierius yra paslėptas jo rūbuose ar daiktuose, kuriuos jis naudoja ir panašiai. Žinoma, slapstasis "kaltininkas" turėtų už tą asmenį karš-

tai melstis ir, kad malda būtų sėkmingesnė, praktikuoti įvairius fizinius bei dvasinius apsimarinimus.

Pagal Marijos pažadą, šis škaplierius gali turėti gydomosios galios, gali suteikti dvasinės ramybės, o kartais net laikinosios, tai yra žemiškosios palaimos!

Šioms ir panašioms malonėms gauti nereikalingas joks oficialus įsirašymas: užtenka, kad šis škaplierius būtų kunigo palaimintas, ir kad po to būtų su savim nešiojamas. Nebūtina abu škaplierius nešioti ant kaklo. O malonėms gauti kasdien reikia kalbėti bent vieną kartą šią trumpą Marijos duotą maldele: "Nekalčiausioji Marijos Širdie, melsk už mus dabar ir mūsų mirties valandą. Amen!"

Leidimą šiuos škaplierius gaminti ir platinėti suteikė Pijus IX 1870 m., o leidimą įkurti pirmąją žaliųjų škaplierių koplytėlę (shrine) suteikė Madisono vyskupas, ir dabar tokia koplytėlė yra Palmyroje, Wisconsin.

Anksčiau tokia originali koplytėlė buvo įkurta, pagal Apsireiškusios pageidavimą, Knock'e, Mayo provincijoje, Airijoje, nes Marija labai pamėgo gyvą airių tikėjimą, jų karštą meilę Dievui. Tokiai meilei bei tikėjimui įvertinti ir šių škaplierių spalva yra žalia: tai vilties ir pasitikėjimo Dievu spalva — vilties, kad komunizmas pasaulyje kada nors žlugs, o Airijai Marijos užtarimu Apvaizda suteiks pirmaujančios valstybės rolę pasaulyje!

Iš to, kas pasakyta, darosi aišku, jog škaplieriai yra akivaizdus ženklas, kad siela pasiveda Marijos globai, ir kad ta globa saugiai lydės tą sielą į amžinybės uostą. Mūsų Bažnyčioje nebuvo nė vieno šventojo, kuris nebūtų pasitikėjęs Marijos motiniška globa. Štai, pavyzdžiui, Šv. Ignacas antijochietis, II-jo šimtmečio kankinys, sako: "Nusidėjėlis gali būti išganytas tiktai Nekalčiausios Mergelės užtarimu, nes ji, kaip Gailestingumo Motina, savo maldomis išgelbsti nuo pražūties net tuos, kurie, pagal griežto teisingumo normas, turėtų būti pasmerkti. Yra negalima, kad Marijos tarnas būtų pasmerktas — ypač tas, kuris ištikimai

jai tarnauja ir pasiveda jos motiniškai globai". Bet juk škaplieriai yra ne tik ženklas, kad mes esame jos tarnai, bet, kaip jau minėta, škaplierinių mišių prefacijos žodžiais tariant, net jos rinktiniai vaikai!

Šią specialią Marijos globą bei užtarimą vyskupas Fulton Sheen mėgsta nusakyti humoristiniu stiliumi: "Kartą šv. Petras kreipėsi į Kristų ir skundėsi, kad kažin kokiū būdu danguje atsiranda sielų, kurios neturėtų jokios teisės čia pasilikti... Tačiau Kristus pažvelgė į jį ir tarė: Petrai, aš tavęs nesmerkiu, nes ne viskas priklauso nuo tavęs: kai tu uždarai vartus, tai mano Motina atidaro langus..."

Šią nuostabią Marijos globą puikiai suprato 15 karmeličių ordino vienuolių, kurios Prancūzų Revoliucijos metu būdamos pasmerkotos mirti, prieš giljotinos peiliui nukertant galvas, Marijos garbei giedojo giliają škaplierių mintį išreiškančią himną:

Tavyje sudėjau visą savo viltį,
O Skaisčiausioji Mergele,
Gink ir saugiai mane lydėk
Visą mano gyvenimo kelią.
O kai mano silpstančios jėgos
Baigs žemišką kelionę.
Išgaut man iš savo Dieviškojo Sūnaus
Laimingos mirties malonę!

MĖLYNOJI ARMIJA

Kad įvykdytų Dievo Motinos prašymus Fatimoje, 1947 m. prel. Harold Colgan (jau miręs) įsteigė Mėlynąją Armiją Plainfield, NJ, JAV. Šis religinis sąjūdis greitai paplito po visą pasaulį ir dabar yra 22 milijonai vyrų, moterų ir vaikų, įsijungusių į Mėlynosios Armijos narius. Vien Čikagoje yra pusė milijono — tai didžiausia narių skaičiumi vietovė pasaulyje. Mėlynosios Armijos narių tikslas yra vykdyti 1917 m. Fatimoje apsireiškusių Dievo Motinos prašymus. O prašymai yra šie:

1. Kasdien nešioti ruduosius škaplierius, kaip Marijai pasiaukojimo ženklą.

2. Kasdien, geriausia su ryto malda, kalbėti pasiaukojimo maldele į Nekalčiausiąją Marijos Širdį; — žemiau pridėamos maldelės išpildo šį pasiaukojimo aktą.

3. Kartu su tomis maldelėmis padaryti intenciją visus patirtus tą dieną nemalonumus paaugoti už nusidėjėlių atsivertimą. Pvz.: a) jei kas tave įžeidė — nepyk, pykčio širdyje nelaikyk, būk atlaidus ir kantrus, nes neatlaidumas panaikina visus maldų, gerų darbų bei komunijų nuopelnus, suveda į nulį; b) praktikuok įvairius apsimarinimus, kaip pvz.: jei esi salėje, baliuje, bažnyčioje, ar kur kitur, specialiai pasirink prastesnę vietą, ir dėl to ar dėl kitko nesigirk, nes pasigyrimas taip pat sunaikina visus nuopelnus; c) praktikuok kitokius apsimarinimus: valgydamas sumažink valgį vienu kąsniu, kai kada pabandyk plikais keliais ant plikų grindų truputį pasimelsti ir t.t.; ir kas gali išskaičiuoti visas apsimarinimo rūšis — bet visa tai Dievui labai patinka!

4. Kasdien kalbėk bent vieną rožančiaus dalį apmąstydamas jo paslaptis.

5. Fatimos Dievo Motinos pažadas, liečiantis pirmuosius šeštadienius: "Aš pažadu padėti mirties valandoje su malonėmis, kurios reikalingos išganymui tiems, kurie:

1) penkis iš eilės pirmuosius šeštadienius atliks išpažintį ir priims komuniją; 2) sukalbės vieną dalį rožančiaus — 5 paslaptis ir 3) 15 minučių apmąstys rožančiaus paslaptis su atsiteisinimo intencija į mano Nekalčiausiąją Širdį".

RYTMEČIO PASIAUKOJIMAS

Mano Dieve, vienybėje su Nekalčiausiaja Marijos Širdimi (čia pabučiuok ruduosius škaplierius, kaip pasiaukojimo ženklą — 500 dienų atlaidai) aukoju Tau brangiausiąją Jėzaus Kraują visuose pasaulio altariuose, jungdamas su juo visas šios dienos mintis, žodžius ir darbus.

Mano Jėzau, aš trokštu šiandien pelnyti visus atlaidus ir nuopelnus, kuriuos tik galėsiu, ir kartu su savimi noriu paaugoti juos Nekalčiausiajai Marijai, kad ji panaudotų juos taip, kaip Tavo Švenčiausiajai Širdžiai labiausiai patiks. Brangiausiasis Jėzaus Krauje, išganyk mus! Nekalčiausioji Marijos Širdie, melski už mus! Švenčiausioji Jėzaus Širdie, pasigailėk mūsų!

Rūtos Augiūtės nuotraukos

Neringos stovykloje

Rūtos Augiūtės nuotraukos

Neringos stovykloje

PASIŽADĖJIMAS

Brangiausioji Karaliene ir Motina, kuri Fatimoje pažadėjai atversti Rusiją ir suteikti pasauliui taiką, norėdamas atsilyginti Tavo Nekalčiausiajai Širdžiai už savo ir viso pasaulio nuodėmes, nuoširdžiai pasižaduo: 1) pasiaukojimo dvasioje atlikti kasdieninius savo luomo darbus, kantriai pakeldamas visus pasitaikančius nemalonumus; 2) sukalbėti bent vieną rožančiaus dalį, apmąstydamas jo paslaptis; 3) be pertraukos nešioti ruduosius škaplierius, kaip pasižadėjimo bei pasiaukojimo ženklą. Ši pasižadėjimą stengsiuos dažnai atnaujinti, ypač pagundų metu.

I Pastaba: Šis pasižadėjimas nėra jokie įžadai, ir užtat nesaisto po nuodėmę.

II Pastaba: Kas prisirašo prie Mėlynosios Armijos, automatiškai įgyja Šeštadienio privilegiją, žinoma, jei išpildo Fatimos Dievo Motinos penkias sąlygas. Kitaip sakant, Šeštadienio privilegijai turėti gauna leidimą kalbėti rožančių, kuris buvo kunigų suteiktas visiems Mėlynosios Armijos nariams vietoj specialių maldų į Mariją, vadinamų *Officium parvum*, kaip anksčiau minėta.

Mėlynoji Armija turi popiežių Pijaus XII ir Pauliaus VI pripažinimą bei palaiminimą. Šio sąjūdžio centrinė įstaiga yra Fatimoje, Portugalijoje, o padaliniai Washingtone, Amerikoje, taip pat ir kituose kraštuose. Pagal stigmatizuoto vienuolio tėvo Pijaus (miręs 1988 m.) nuomonę, Rusija atsivers tada, kai Mėlynosios Armijos narių bus tiek, kiek yra komunistų.

Taigi Mėlynosios Armijos būtinos sąlygos yra: 1) kalbėti rožančių; 2) nešioti škaplierius; 3) kaipo atsiteisimą aukoti sąžiningai atliktus dienos darbus, fizines bei dvasines kančias ir apsimarinimus.

Nauda priklausyti Mėlynajai Armijai: 1) išpildote Dievo Motinos sąlygas Rusijai atsiversti ir Kristaus taikai pasaulyje įgyvendinti; 2) gaunate daug atlaidų per rožančių ir škaplierius; 3) automatiškai gaunate Šeštadienio privilegiją; 4) jūsų pasižadėjimas, vardas ir adresas yra nusiunčia-

mas į Fatimą ir pakasamas apsireiškimų vietoje; 5) už jus meldžiasi specialiose mišiose Fatimoje; 6) dalyvaujate 22 milijonų Mėlynosios Armijos narių maldose.

Dievo Motinos žodžiai Fatimoje: "Jei mano prašymas bus išpildytas, Rusija atsivers ir pasaulyje bus taika!" Tad kovokime tikraisiais ginklais!

Dėl įsirašymo kreiptis į vietinę Blue Army of our Lady of Fatima įstaigą.

Butkienė

ŽIEMĄ

O kur žiedai? Kur uogos?

Ko medžiu šakos nuogos?

Sniegas... Ledai...

Bet kam žiedai,

jei žemė štai po balto krikšto,

jei deimantai

snaigėn įlūžę apliejo viską?

Jei kristoliniuos šakų sietynuos

švelnia gaida

spalvų gama,

o iš giliausiu širdies kampu

giesmė prabyla ir be varpų.

Tad kam būt uogos ir kam žiedai,

jei snaigių lūžin jau įtirpai,

jei bunda kristolo giesmėj

gili gyvenimo prasmė

1963 m.

Trumpi vidurdienio šešėliai.

Dangus — blizgėjimas, kaip tyčia.

Krūtinėj laimės upelyčiai

ir lūpos skamba sidabrėliais.

O Tu, Dievuli, vienas... vienas...

pavėsy žvakių bei pilorių.

Idėjom auksą į altorių,

o maldą išvogė kasdienos.

Bet kai širdis karčiai pravirko,

Tu jau ne vienas tarp pilorių.

Glaudi abiem kryžiuotom rankom

minias sugriuvusias altoriun.

1945 m.

PENTEKOSTALISTINIS ARBA CHARIZMATINIS JUDĖJIMAS

MYKOLAS MORKŪNAS

Pasnaust norėtus lauko čiobreliu
ir nežinot rytoj nuvysiant.
O galgi akmeniu pabūt?
Ne! Negaliu.
Aš negaliu nedegt iš viso.

O kam ritiesi, saulužė, žmogumi,
liepei tavim pasekti,
dienas žymėti širdimi,
nesudegant vis degti.

Štai glostau žemės kamuolį, kaip tu,
gan kaprizinga ir gan šiurkštų.
Gyva širdim tartum erelį maitinu
tą nevalyvą, aukai kurtų.

Nesudeganti... Bet kartą reiks užgest,
o žemė nuriedės sau.
Kiek dar aukų kraujuos paners,
kurias riedėdama beės sau.

Dėl to pasnaust norėtus čiobreliu
ir nežinot rytoj nuvysiant.
O akmeniu pabūt?
Ne! Negaliu.
Aš negaliu nedegt iš viso.

1946 m.

Vėl esu žvaigždžių pasauly!
Tik be pėdos žemėj.
Sveikas būk, pasauli, beribiuios laukuos!
Čia ūkai ir saulės ant Galybės delno —
Parėjau į nuosavus namus.

Kai esu žmonių sraute,
o, nepalik manęs vienos, Viešpatie,
Ir savo sodu mįslingam šlamėjime
atrask mane!

O, ateik, kai užsidegu menės žvakes!
O, išgirsk mane žvakių braškėjime!
Juk tada esu arčiausiai Tavęs, Viešpatie!
1977 m.

Paskutiniuoju metu yra labai paplitęs pentekostalistinis (lietuviškai sekminininkų arba charizmatinis) judėjimas. Tuo pačiu jis darosi ir kontroversinis: vieni stoja už jį, o kiti jam priešinas, todėl pravartu jį plačiau panagrinėti. Pirmiausia šiek tiek istorijos, kuri siekia net pirmuosius šimtmečius.

170 metais atsirado Frigijoje erezija, pavadinama montanizmu. Frigija buvo Mažosios Azijos dalis. Vienas asmuo, vardu Montanus, atsivertęs į katalikybę, skelbė, kad po Kristaus eros ateina Šventosios Dvasios era. Jis, suviliojęs dvi moteris ir atskyręs nuo savo vyrų, padarė savo pagalbininkėmis. Jie visi pasidarė Šventosios Dvasios skelbėjais. Pagaliau jis pradėjo įsivaizduoti pats esąs šventoji dvasia. Ši erezija plito gana greitai. Savo pasekėjų tarpe Montanus turėjo labai gabų teologą Tertulijoną, kuris vėliau atsimetė nuo šio mokslo ir įsteigė savo sektą, kuri pasivadino jo vardu. Tertulijono sekta išsilaikė iki V a. pradžios. Jis turėjo net savo baziliką Kartaginoje. Šv. Augustinas tą sektą sutaikė su Katalikų Bažnyčia, ir tokiu būdu ji išnyko.

Šimtmečiams bėgant minėtos sektos vėl pasirodydavo įvairiais vardais: iliuminatai, alumbrada, konvulsionistai-jansenistai, vėliau cursilistai, pentekostalistai-charizmatikai, grupiniai maldininkai ir kitos. Šiuo metu 43 religinės sektos yra įsivėlusios į pentekostalinį judėjimą.

Amerikoje pentekostalistinis judėjimas prasidėjo 1900 m. Topeka, Kansas valstybėje. Kaip matome, tas judėjimas į Katalikų Bažnyčią atėjo iš protestantų.

Sekminininkai sakosi gauną įkvėpimą iš Šv. Dvasios. Sakykime, kad taip yra. Bet čia kyla klausimas, ar mes galime duoti garantiją, kad emocinis kreipimasis į Šv. Dvasią gali atsakyti į visus teologinius klausimus, išrišti visas teologines problemas bei išryškinti įvairius teologinius neaiškumus?! Teologiniams bei moraliniams

neaiškumams išaiškinti yra neklaidingasis Romos Katalikų Bažnyčios mokomasis autoritetas. Kristus pažadėjo atsiųsti Šv. Dvasią ne atskirai, bet vadovaujant Petriui, tai yra mokomąją Bažnyčios autoritetą, kad tas autoritetas, Šventosios Dvasios vedamas, neklaidingai skelbtų amžinąsias tiesas, o ne grupėse susirinkę emociniai gudruoliai, pasivadinę save pentekostalistais — sekminininkais, charizmatikais ar kokiais nors dar kitokiais vardais. Tai neturi daug reikšmės, jei tos įvairios grupės bando aiškinti įvairias tikėjimo tiesas šalia tikrojo neklaidingojo mokomojo autoriteto! Šitoks tiesų ieškojimas šalia mokomojo autoriteto tam tikra prasme yra panašus į savotišką spiritizmą, ar tam tikrą spiritizmo apraišką, kuri Bažnyčia yra pasmerkusi praeityje net penkis kartus.

Pirmas įsakymas, išleistas 1840 m. birželio 25 d., sekminininkų judėjimą pasmerkė kaip spiritizmą, kaip eretinę apgavystę. Šis sprendimas buvo pakartotas 1847 m. liepos 28 d. 1853 m. liepos 30 d. Šv. Sostas pasmerkė "kalbėjimą neaiškiomis kalbomis" kaip ereziją ir moralinę gėdą. Taip pat Baltimores susirinkime 1866 m. pentekostalizmas buvo pasmerktas kaip šėtono intervencija. Katalikai buvo perspėti, kad neitų į vadinamuosius "maldos susirinkimus" arba "sesijas" iš įdomumo. Taip pat 1898 m. kovo 30 d. Šv. Sostas cursilistų ir pentekostalistų judėjimą klasifikavo kaip spiritizmą, kaip tam tikrą spiritizmo apraišką.

Charizmatikai yra įpratę rinktis grupėmis atskirai nuo Bažnyčios arba liturginių pamaldų, kur po grupinių maldų ir rankų uždėjimo dvasia turi pasireikšti, panašiai kaip Sekminių dieną apsireiškė apaštalams. Tačiau reikia pastebėti, kad apaštalai kalbėjo savo kalba, o žmonės juos suprato taip pat savomis kalbomis. O charizmatikų kalbos nei jie patys, nei kiti negali suprasti.

— Ar čia nėra panašu į senovinį protestantų revivalizmą arba Holy Rollers istoriją, kada apsikabinę ir rankas iškėlę šaukia Aleliuja, — rašo kun. R. McKenna, OP laikraštyje *ORCM News* 1976 m. rugpiūčio 22 d.

Kodėl Šv. Dvasia tik jiems apsireiškia, o ne mišių metu? Ar nėra pavojaus prarasti tikrąjį tikėjimą, kada tokiuose grupiniuose susirinkimuose ir maldose jaučiamas "dvasinis pakilimas", kuris nebūtinai atitinka tikrovę, nes čia dažnai vyrauja emocijos, įsivaizdavimai ir taip toliau? O bažnyčioje nekruvinosios mišių aukos metu tokio pakilimo nejaučiama, išskyrus kai kurių šventųjų nuostabius išgyvenimus, kai būdavo paimti ekstazės. Pagal charizmatikus jų išgyvenimai yra svarbesni maldos sesijose, negu nekruvinosios Aukos metu... Tai gryna nesąmonė, nes, pagal jų "filosofiją", susidaro mirtinas pavojus atsidurti prie klaidų bedugnės, ir, žinoma, nudardėti į tą bedugnę... Juk religija nėra jausmo išdava, bet proto ir valios! Kokia čia gali būti dvasia, kad katalikas užmirštų hierarchinę Bažnyčią ir tikėtų perdėtas ir paviršutiniškas emocines orgijas, padarytų religiją ne formaliu tikėjimu, bet asmenišku išgyvenimu? Toliau — kas atsitiko su sutvirtinimo sakramentu, nuo kada dvasia suteikiama pasauliečio rankomis, užuot paties vyskupo? Ką turi bendra charizmatinis patyrimas su asmenišku šventumu? Ar tai ne grupės valios bei džiaugsmo pasidalijimas vietoj sakramentų. Dievo įsakymų, dorybių ir kryžiaus? Ar Šv. Raštas mūsų neįspėja: "Mielieji, ištrinkite dvasias, ar jos yra iš Dievo!" Ar tai nėra prietarų nuodėmė? Ar tai nėra paslėptas gudrumas nuvertinti Bažnyčios autoritetui? Ar charizmatinis judėjimas nėra tik viena pakopa iki okultizmo, kur pats šėtonas yra dievas? Taip klausia minėtas kun. McKenna, OP. Kadangi abu judėjimai lygiagrečiai smarkiai plečiasi, jau vien tas faktas yra įtartinas. Ar Dievas Tėvas ir Dievas Sūnus siųstų Šv. Dvasią tiems (protestantams), kurie moko, kad Katalikų Bažnyčia nėra vienintelė tikroji Bažnyčia? Ir kaip galėtų Dievas Sūnus siųsti Šv. Dvasią tokioms religinėms sektoms, kurių jis neįkūrė? Ar gali rankų uždėjimas ant kito asmens duoti jam "dvasios krikštą", kai pagal Šv. Rašto žodžius tėra vienas tikėjimas ir vienas krikštas?

Pagal arkivysk. Robert J. Dwyer (Port-

land, Oregon) pasisakymą, pentekostalizmas arba charizmatinis judėjimas yra pavojingiausias šių laikų iškrypimas, kuris taip atkakliai veržiasi į Katalikų Bažnyčią. Prieš 1970 m. šis klausimas Amerikos vyskupų buvo pateiktas studijuoti teologų komisijai. Komisijos pirmininkas vysk. A. Zaleski (Lansing, Michigan) rekomendavo šiuo klausimu palaukti ir stebėti. Raportas buvo priimtas, bet nepravesta tarp vyskupų jokių balsavimų. Buvo tokių, kurie šį judėjimą entuziastingai rėmė. Taip pat buvo ir tokių, kurie atvirai pasisakė, kad tai griau-namas ir pragaištingas judėjimas. Tačiau daugumos galvojimas buvo "palaukti ir stebėti".

Panašus kultas, surištas su gydymais ir su spiritizmu, buvo žinomas stabmeldžių net prieš krikščionybės laikus, pareiškė arkivysk. Dwyer. Reikia pastebėti, kad nors šis vienas Amerikos arkivyskupas rimtai pasisakė laikraštyje *The Remnant* 1974 m. liepos 4 d. apie įvykusį pentekostalistų suvažiavimą Notre Dame, Indianoje, kur ne tik kardinolas Leo Suenens entuziastingai pritarė, bet buvo vyriausiasis koncelebrantas mišių, kurias aukėjo 12 vyskupų ir apie 700 kunigų. Be to, buvo perskaitytas pranešimas, kad popiežius Paulius VI "išreiškė pasitenkinimą charizmatiniu judėjimu" (žr. *St. Louis Review*, birželio 21 d.).

Tačiau tai nuostabu, nes popiežius Paulius VI daug kartų yra pasmerkęs charizmatinį judėjimą. Pvz. 1969 m. rimtai perspėjo, kad religinės tiesos ieškojimas šalia moko-mojo autoriteto yra klaidingas ir smerktinas, ir kas taip daro, tas — popiežiaus žodžiais — Bažnyčią griau-na, o ne stato. Tais pačiais metais, kalbėdamas tuo pačiu klausimu, popiežius Paulius VI pasakė, kad kai kurie žmonės charizmatiniu judėjimu nori užpildyti savo tuštumą, praradę pasitikėjimą Bažnyčios mokymu. Ir vėl tais pačiais metais rugsėjo 25 d. jis pareiškė: "Daugelis žmonių, kurie kalba apie šiandieninę Bažnyčią, sakosi esą įkvėpti Šv. Dvasios, lyg Šv. Dvasia būtų iškviesta pagal jų pareikalavimą. Lai Dievas neleidžia, kad šios privačios nuomonės suvedžiotų daug gerų

katalikų". 1972 m. gegužės 17 d. popiežius vėl perspėjo dėl vadinamosios "dvasios" religijos. Vėliau jis pažymėjo, kad tai pagėdavimas institucinės ir hierarchinės Bažnyčios priešų bei tų, kurie propaguoja demokratinę Bažnyčios laisvę, kylančią iš bendruomenės religijos supratimo. Jei toks galvojimas būtų priimtinas, jis reikštų tiesioginį Bažnyčios egzistencijos puolimą ir galutinai nuvestų prie dėmesio nekreipimo į Kristaus mokslą bei tradicijas. 1972 m. lapkričio 29 d. popiežius Paulius VI vėl grįžo prie to paties klausimo generalinėje audiencijoje ir išakmiai klausė: "Ar kreipimasis į Šv. Dvasią nėra tik pretekstas pasitikėjimo savimi, kad jie gyvena pagal Šv. Dvasią, o iš tikrųjų jie gyvena pagal savo nuomonę ir dažnai patys asmeniškai tai aiškina?"

Redakcijos prierasas. Kaip pats autorius pradžioje pastebi, aprašomas sąjūdis yra kontroversinis. Todėl "Laiškai lietuviams" tikisi, kad kas nors pateiks priešingų argumentų. Tokiu būdu skaitytojai, matydami abi puses, lengviau galės susidaryti savo nuomonę.

TRUMPAI IŠ VISUR

- Edward D. Re, prezidento Carterio paskirtasis JAV Muitų teismo vyriausias teisėjas, yra nuoširdus ir veiklus katalikas.
- Protestuodami prieš įstatymų lengvatas žudyti negimusius, Washingtone sausio mėn. demonstracijose dalyvavo arti 100.000 žmonių.
- Kun. Eugene Becker, seniausias JAV kapucinas, mirė sulaukęs 95 m. amžiaus.
- Marijos šventovė Liurde 1977 m. aplan-kė daugiau kaip keturi milijonai maldininkų.
- Arkivysk. Fulton J. Sheen buvo pakviestas kalbėtoju Pierre viešbutyje, New Yorke, kur Mediciniškų misijų taryba šventė auksinį jubiliejų. Šis misijų sąjūdis parūpina vaistus ir kitus medicininius reikmenis dėl 8.000 ligoninių, klinikų, ambulatorijų, esančių 85 kraštuose ir aprūpinančių neturtinguosius.

Šis tas apie mylimus ir nemylimus vaikus

P. Kleinotas, S.J.

Tai įvyko vieną ūkanotą dieną Čikagoje. Važiuoju autobusu Western gatve iš šiaurės į pietų pusę. Autobuse besižvalgant vietos atsisėsti, krito man į akį senyvo amžiaus vyras. Jo veidas sveikai raudonas, praretę plaukai sniego baltumu žvilgėjo. Iš kairės ir dešinės to senelio du berniukai trepinėjo. Vienas tų berniukų gal tik trečius savo amželio metus teužkliudęs, kitas bene ketvirtus bebaigęs. Atsisėdau už jų trečiame suole. Kas čia girdisi? Dar klausausi... Ogi tie berniukai su savo seneliu čiauška lietuviškai... Ir dar kaip gražiai, nešvebeldžiuodami, tie lietuviybės pumpurėliai kalba lietuviškai! Mažesnysis santūresnis, ramesnis, o vyresnysis — tikras smalsuolis. Spokso jis pro langą ir senelio klausinėja: "Kokia čia gatvė? Ką toje krautuvėje pardavinėja? Ką tas didelis 'automobilis' veža?" Ir taip toliau, nenurimdamas beria tas vaikaičio savo seneliui gatviškus klausimus, kaip pupas iš maišelio. O senelis mielai ramiai atsakinėja, aiškina.

Man taip miela buvo stebėti tokią lietuviybės "mokyklėlę". Kaip norėjosi tuos vaikučius užkalbinti, pagirti ir net apdovano-
ti už taip gražų kalbėjimą lietuviškai! Bet negalėjau arčiau jų prislinkti, nepatogu buvo lietuviško čir čir tarp svetimų žmonių sukelti. Išlipo tas senelis su savo vaikai-

čiais, berods, prie 42-sios gatvės. Mat, tai Brighton Parko, lietuvių ramios kaimynijos, gyventojai. Vienas berniukas savo senelį paėmė už dešinės, antras už kairės rankos ir nusivedė namo. Linksmu žvilgsniu, džiugia šypsena palydėjęs tą trejukę, pagalvojau (lengva būti neklaidingu pranašu): tie berniukai po kelerių metų į lietuvišką mokyklą bėgs pasišokinėdami, nesiraukydami, nesivaipydami, išdidžiai nosį pakėlę: jie lietuviškai kalbės, gal skaityti ir rašyti jau mokės.

Tai va, visiems aišku, kaip per žiūrą veizint, kas šalia sąmoningų tėvų dar gali sėkmingiausiai į mūsų tautos atžalyną lietuvių skiepyti — močiutės ir tėvukai! Deja, Amerika — ne vysk. M. Valančiaus gdynės Žemaitija... Jaunavedžiai toli bėga nuo tėvų, tėvai nenori globoti ir auklėti "svetimų" vaikų... Tarsi jauni tėvai — nežemiškos būtybės, angelų sparnais plasnėja... O seneliai skuba į šiltus kraštus, kuria ten naujus "lizdus", trokšta atsikvėpti, užsidirbtu poilsiu naudotis, nieko nedarydami dienas praleisti. Laimingos jaunos šeimos, kurios su tėvais tame pačiame mieste gyvena ir nors retkarčiais su savo vaikais ir vaikaičiais pabendrauja.

"Dievas yra meilė", sako mums teologija. Todėl visi Dievo kūriniai, o visų pirma žmogus, yra tosios Dievo meilės atspindys. Tikriausiai dėl to žmogus nuo savo gyvybės pradžios reikalingas meilės, kaip ir maisto. Laimingi vaikai, kuriuos myli ir auklėja tėvai su išmintingų senelių meilės pagalba.

Važiavau kitą kartą autobusu. Įlipo motina su krykštaujančia dukrele ant rankų. Ta linksmuolė mergytė greitai pastebėjo mano juodus akinius: ulbėdama pirštelio mane mamai rodė. Sveiki, mylimi kūdikiai negali būti ramūs, nejudėti, nespurdėti, o paaugę nei minutės ramiai nepasėdi — viskas jų juda, kruta, "dirba", net dūksta; visa to reikia jų augimui.

Pavažiavus keletą blokų, įlipa vyriška žmogysta. Nesenas atrodė — gal tik trečią savo amžiaus dešimtmetį ipusėjęs. Niek-

rimta, tėviška jame nesimatė. Bet trimis žingsniais atsilikęs ji atsekė apie 4 metų berniukas. Pilku paltuku, tos pačios spalvos buvo jo kepurytė ir kelnytės. Rankoje tas berniukas laikė beveik tuščią popierinį maišelį. O jo veidas — ne vaiko: rimtas, susimąstęs, tarsi nusivylęs, be šypsio, be linksmumo atspindžio... Mažo vaiko su tokia veido išraiška nebuvau matęs. Pavažiavus kelis blokus, vėl tas "tėvas" išlipo, o paskui ji ėjo ir berniukas. Niekas tam vargšeliui nepadėjo išlipti iš autobuso, nenusivedė už rankos. .. Tėvas šaligatviu ėjo plačiais žingsniais, o sūnus ristele stengėsi jį pavyti. Stebėjau tą berniuką autobuse, mačiau jį bėgantį šaligatviu paskui tėvą ir mažiau: šis vaikas auga be meilės, ir tas meilės trūkumas jau dabar taip ryškiai pastebimas jo veide. Kaip šis vaikas bus išauklėtas? Kas iš jo bus per žmogus? Baugu pagalvoti... Kokia santvarka būtų būtybių, kurios nejaučia viena kitai pagarbos, neturi meilės? Tokios mintys tą dieną kvaršino man galvą toliau važiuojant ir grįžtant autobusu namo.

Tikslumo dėlei, reikia paminėti, kad tos dienos mano bendrakeiviai, motina su dukrele ir tėvas su sūneliu, buvo juodi. Bet odos spalva nelemia nei žmogaus gerumo, nei blogumo — visokių yra juodų, visokių yra ir baltų.

Vaikų lepinimas

Jonas Miškinis

Pasak pedagogų bei psichologų, vaikų, ypač vienturčių, lepinimas susijęs su pralaimėjimu. Kai tenkinamos visos vaiko užgaidos, jo norai auga valandomis. Tėvai tokia savo meile vaikus gadina. Lepina juos, skatinami geriausių norų: girdi, vienas yra silpnos sveikatos, kito nervai suirę, trečias auga be tėvų pas senelius, ketvirtojo šeimoje nesutarimai ir t.t. Slenka metai, tos "bėdos" lyg išnyksta, užmiršamos, o lieka tik sugadintas žmogus, kurio charakterio nebeįmanoma pakeisti.

Tačiau ar tėvų meilė turi reikštis tik ma-

terialinių vaiko norų tenkinimu? Ne. Tėvai, atimdami iš vaiko pareigas šeimai, namams, visuomenei, pasėja jame nepilnavertiškumo sėklą, ir nėra ko savęs raminti, kad viskas susitvarkys vaikui užaugus. Bet tada jau bus per vėlu, nes vaikai, pripratę būti "pasaulio centru", žino tik teises, nenori nieko dirbti ir dažnai kai kurie net mėgsta reikšti savo nuomonę, kurios dar neturi. Tokie nebemoka kovoti su kliūtimis ir trūkumais.

VIENTURČIŲ VAIKŲ SVEIKATINGUMAS

Jau senokai spaudoje buvo paskelbti medikų mokslininkų tyrimai apie vienintelio vaiko šeimoje psichinės sveikatos problemą. Be to, nustatyta, kad šeimų, turinčių tik vieną vaiką, daugėja. Tėvai vienturčių vaikų labiau rūpinasi, ypač jo sveikata. Tai savaime suprantama: tėvai bijo netekti savo vienintelio vaiko. Taigi ligos baimė užvaldo ne tik tėvus, bet ir vaiką, kuris pasidaro labai jautrus visokiems savo negalavimams. Stebėjimai rodo, kad tokie vaikai linkę sirgti hipochondrine neuroze (isivaizdavimo liga), be to, jie daug sunkiau išgydomi nuo bet kokių ligų.

Taip pat ištirta, kad viskuo aprūpinto šeimos vienturčio vaiko charakteris įgyja būdingų neigiamų bruožų, turinčių įtakos jo psichikai ir kliudančių jo adaptacijai visuomenėje — socialiniam prisitaikymui. Tokie vaikai greičiau išsiveidžia, palyginti su bendraamžiais iš gausesnių šeimų.

TĖVŲ GLOBA IR DIDELIS RŪPINIMASIS

Pedagogai skatina tėvus kaupti specialias pedagogines žinias, kad mokėtų saugoti savo vaiko psichinę sveikatą ir sugebėtų ugdyti tvirtą, optimistinį vaiko charakterį.

Juk ne retai pasitaiko, kad tokie vaikai iki pat mokyklos nemoka patys apsitarnauti — apsirengti ir pan. Mat, viską už juos darė tėvai, saugodami vaiką nuo gyvenimo sunkumų ir tuo pačiu užgoždami bet kokią vaiko iniciatyvą. Stebėjimai rodo, kad užaugę tokie vaikai jaučia gyvenimo beprasmiškumą, yra be perspektyvų. Taigi per didelė tėvų globa ir rūpinimasis kartais trukdo vaiko emocinį brendimą, skatina jo

pasyvumą. Psichologų tyrimai rodo, kad tokie vaikai, nors yra išprusę ir normalaus intelektualinio išsivystymo, emociškai dar nesubrendę. Ši psichikos ypatybė dažnai trukdo socialiniam prisitaikymui tarp draugų, kurių patyčios, agresyvumas sukelia ligistus, sunkius psichinius išgyvenimus. Tad "namų šiltnameis" negrūdina psichinės ištvermės, kuri būtina, kad vaikas įveiktų konfliktus su aplinka. Nesugebėdamas apsisaugoti nuo draugų agresyvumo, toks vaikas sunkiai pakelia menkiausias smulkmenas. Apatija, baimė, pesimizmas, neryžtumas tampa pastoviais vaiko charakterio bruožais, kurie išlieka ir subrendus. Dėl to jam sunkiau bendrauti su žmonėmis, jis sielojasi, kad neturi draugų. Iš čia vėl kyla įvairios neurozės. Tai žinodami, tėvai visada turėtų stengtis, kad jų vaikas turėtų draugų.

Pažymėtina, kad bendravimo sunkumai su kitais vaikais ir žmonėmis gali atsirasti ir dėl kitų priežasčių. Lepinimas, nuolatinis vaiko savybių, kartais visai neturimų, gyrimas ugdo nekuklumą, išpuikimą, savęs aukštinimą. Visa tai jau savaime sukelia konfliktus ir sudaro barjerą tarp vaiko ir jo draugų.

Namuose, būdamas užsispyręs ir agresyviai elgdamasis, vaikas pasiekia visko, ko nori, bet, laikydamasis tos pačios taktikos su draugais ir aplinkiniais, nieko nelaimi. Taigi vėl čia pasireiškia konfliktas. Kai tokie vaikai nepatenkina savo užgaidų, jie atkakliai to siekia užsispyrimu, agresyviais užsipuolimais, isterišku verksmu. Dėl to dažnai suseraga isterinėmis neurozėmis. Kai kurie charakterio bruožai, kaip liguistos asmenybės ypatybės, išlieka visą gyvenimą ir trukdo socialiniam bendravimui.

Tėvai, augindami vienturtį vaiką, nuo pat mažumės turėtų ugdyti jo savarankiškumą ir aktyvumą, parūpinti jam darbo namuose. Tik tada jis labiau pajus savo pilnavertiškumą. Ypač svarbu nuolat skatinti ryšius su draugais. Bendraudami tarpusavyje, vaikai įgyja socialinių įpročių, sušvelnėja egoistiniai bruožai. Pasak psichologų mokslininkų, svarbu skatinti ir altruizmą, kad

KAIP ATRODYS VILNIUS 1978 M.?

Baigiantis 1977 m. Vilniaus miesto Liaudies deputatų susirinkimas patvirtino respublikos sostinės planą 1978 m. Numatoma, kad miestas didės ir pagrindinis dėmesys bus skiriamas gyvenamųjų namų statybai, ypač naujuose rajonuose — Viršuliškėse, Baltupyje ir Šeškinėse. Planuojama įrengti keturi tūkstančiai du šimtai naujų butų, kurie bus šešiolikos aukštų pastatuose. Viršuliškėse vietoje dujinių viryklų bus įrengtos elektrinės. Siekiant pagerinti medicininį aptarnavimą, Antakalnyje bus pradėta statyti didžiausia respublikoje tūkstančio šešių šimtų vietų gydymo įstaiga, teikianti gyventojams įvairiausią mediciniską pagalbą. Lazdynuose bus pastatytas uždaras plaukymo tvenkinys. Viesulo gatvėje ir Viršuliškėse bus pastatytos dvi vidurinės mokyklos, kuriose mokysis apie tūkstantis trys šimtai mokinių. Pradžios mokyklos bus statomos Baltupyje ir Šeškinėse. Mažiesiems Vilniaus gyventojams bus atidaryti keturi vaikų lopšeliai ir vaikų darželiai. Bus pradėta statyti respublikiniai pionierių rūmai ir daug įvairių pastatų, kurių net neįmanoma visų išvardinti. Tai komunistiška propaganda, kurią mes skaitome jų laikraščiuose kiekvieną dieną. Šių išvardintų planų įvykdoma labai mažas procentas.

vaikas neiprastų tik gauti, bet jau iš mažens dalytųsi gėrybėmis su kitais.

PIETŲ LIETUVOJE ATSIKIRADO LŪŠIŲ

Didžiosios "miškų katės", kaip jas vadina vietiniai gyventojai, pastebėtos Dainavos miškuose: Veisiejų, Petroškų, o taip pat ir mažesniuose miškeliuose. Apie ne vieną šiose apylinkėse apsigyvenusią lūšių šeimą patvirtina šių apylinkių gyventojai, atarasdami papjautų stirnelių, o taip pat ir medžiotojai, pasigirdami gražiu lūšies kailiu.

ĮDOMI PARODA PLUNGĖJE

"Linų audinių" įmonės darbininkai, priklausančys medžiotojų ir sodininkų draugijoms, surengė parodą. Medžiotojai rodė žvėrių ragus, kailius ir paukščių iškamšas, o sodininkai — valgių stalus "viskas iš bulvių", "viskas iš morkų", "viskas iš obuolių".

SENOSIOS KULTŪROS ISTORIJOS TYRINĖJIMAI KAUNE

Lietuvos respublikos mokslininkai, tyrinėdami bei atnaujindami Kauno senamiesčio, sukaupe didžiulius 15–18 a. buitinių ir puošiamųjų degto molio dirbinių lobius. Įdomiausi pavyzdžiai išstatyti Kauno Valskybinio istorijos muziejaus skyriuje — Perkūno name. Perkūno namai yra vieni iš vertingiausių Lietuvoje civilinės gotikinės architektūros statinių. Šia proga jie gavo savo laikotarpiui atitinkantį turinį.

POVILO KARAZIJOS RINKINIAI

"Literatūros ir Meno" savaitraštyje Vincas Žilėnas rašo apie didįjį Vilniaus veikėją, o taip pat garsų monetų, medalių ir lituanistinės literatūros rinkėją. P. Karazija savo mėgiamos medžiagos rinkimui turėjo didelį talentą. Lietuvos kultūros istoriją, knygų bei pinigų rinkimą pradėjo dar prieš Pirmąjį Pasaulinį karą. Knygų rinkiniuose turėjo tokių retų spaudinių, kurių net nebuvę galima užtikti Vilniaus didžiosiose bibliotekose. Jo knygų rinkinyje buvo senoji lituanistika iš Marijono Platerio, Euzebijaus Lopacinskio, Marijono Morelovskio, Antano Domoradzickio, Lucijono Uzemblos, Vagnerio ir kitų bibliotekų. Jis turėjo visą Lietuvos statutų rinkinį, kuriame buvo ypatingai retas 1614 m. Lietuvos statutas. Šio statuto yra išlikę tik trys knygos: viena labai gerai išsi-

laikiusi pas P. Karaziją, o dvi Krokuvos Tautinėje bibliotekoje, kurios jau gerokai apiplyšusios.

P. Karazijos medalių rinkinyje buvo 18 a. Vilniuje nukalti medaliai, taurės ir žvaidės. Monetų rinkinys buvo pats didžiausias Lietuvos ir Lenkijos valstybėse. Medalius ir monetas jis rinko visą savo gyvenimą. Tokio ypatingo rinkinio neturėjo nė vienas Lietuvos muziejus. Kaip monetų žinovas, parašė keletą knygų: "Vilniaus lobis", "Aluonos, Šklėrių ir Krūminių monetų lobiai". Rankraštyje paliko "Šančių lobis" ir studiją "Lietuvos monetos".

P. Karazijos bibliotekoje buvo apie devyni tūkstančiai pavadinimų knygų, jų tarpe apie keturi šimtai penkiasdešimt knygų apie monetas. 1955 m. jam mirus, knygos, medalių bei monetų rinkiniai perduoti Lietuvos Mokslų akademijai.

VISUMA IR DETALĖS

Pažodžiui iš "Tiesos": "Gražėja mūsų miestai. Kaip niekada nūnai puošnus Vilniaus Lenino prospektas, Kauno Laisvės alėja. Tačiau drabužį gali sumenkinti nevykusi detalė. Tokiomis detalėmis galima pavadinti parduotuvių vitrinas. Daugelis jų Kauno Laisvės alėjoje vilioja skoningais eksponatais, apšvietimu. Galima pasigėrėti ir sostinės universalinės parduotuvės langais. Bet daugelis, ypač sostinės, vitrinų ar negalėtų būti išradingesnės, patrauklesnės?

Mūsų įmonės išaudžia daug gražių šilkų ir kitokių medžiagų. Antai Vilniaus senamiestyje, Gorkio gatvėje Nr. 68, esanti parduotuvė jau kelinti metai "vilioja" pirkėjus tais pačiais seniai nublukusios medvilnės rietimais.

Visuma susideda iš detalių. Ir kiekviena jų turėtų džiuginti praeivį, puošti aplinką".

ORAS LIETUVOJE

Lietuva yra pereinamoje srityje tarp rytų ir pietų viesulų, todėl žiemos oras yra labai nepastovus: šaltas oras keičiasi su atodėriais, naktys gan šaltos, dienomis atšyla. Dėl viesulų Lietuvoje žiemą būna gan daug sniego, o vasarą — lietaus. Jau senovės lietuviai stengėsi pastebėti įvai-

rius gamtos požymius, iš kurių galėtų spręsti apie artėjančią darganą, audrą ar šaltį. Lietuviai, būdami pagony, ir norėdami sužinoti gamtos paslaptis, šaukėsi į pagalbą savo dievus: mėnulį, saulę, žvaigždes, gyvulius, paukščius ir vabzdžius. Bandymai numatyti orą ateičiai atspindi daugybėje įvairių patarlių ir spėliojimų. Pavyzdžiui, 19

a. Žemaitijoje Naujesiems metams buvo priskiriamos tokios žymės: jei Naujųjų metų rytą aušra raudona, tai bus daug darganų. Jei saulė šviesi — gerų metų ženklas. Jei pirmoji Naujųjų metų naktis giedra — metai geri bus. Jei vėjas iš rytų — bus sausra.

Peržiūrėjus Vilniaus meteorologijos įstaiigos duomenis nuo 1900 m., galima pamatyti, kad 25 Naujieji metai buvo šilti — oro temperatūra arti nulio. Dvidešimt šešis kartus oro temperatūra buvo 14 laipsnių Farenheito. Patys šalčiausieji Naujieji metai buvo Vilniuje 1941 m. — 28 laipsniai žemiau nulio (Farenheito). Beveik tokia pati temperatūra buvusi ir 1970 m. Šilčiausi Naujieji metai buvo 1925, 1936, 1959, 1965 ir 1976, kada temperatūra buvo 40 laipsnių Farenheito. 1977–78 metų žiema Lietuvoje gan šalta ir daug sniego.

VINCO PIETARIO 75-TOSIOS MIRTIES METINĖS

Literatūros žurnale "Pergalėje" V. Kuzmickas prisimena, kad tolimoje Novgorodo apylinkėje, Uštiužnos mieste, baigdamas penkiasdešimt antruosius gyvenimo metus, mirė žymus lietuvių rašytojas Vincas Pietaris. V. Kuzmickas buvo nuvykęs į Uštiužnos miestą ir, padedamas uštiužnietės Tatanos Ivanovos, surado rašytojo kapą prie Kazanės cerkvės esančiose Kapinėse. Vietinis laikraštis "Vperiod" išspausdino straipsnį "Lietuvių rašytojas — Uštiužnos pilietis". Šiame straipsnyje labai plačiai aprašoma V. Pietario kūryba, kuri buvo parašyta toli nuo gimtojo krašto, būtent, Uštiužnos mieste, kuriame rašytojas dirbo zemstvos sandomu apskrities gydytoju.

V. Pietaris buvo susipratęs lietuvis. Domėjosi lietuvių literatūra ir istorija. Jis pirmasis iš lietuvių rašytojų parašė istorinį

romaną "Algimantą", kuriame iškelia tautiškumą ir pasiaukojimą. Romanas patrauklus savo nuotykiiais su paslaptingomis piliimis, miškais ir ežerų salomis.

V. Pietaris skelbė, kad lietuvių tauta atkeliavusi iš Indijos pro Balkanus, Apeninus ir net Pirenėjus į Pabaltyjį. Savo teigimą rėmė sanskritu, graiku, lotynų ir lietuvių panašiai skambančiais žodžiais. Šią jo vaizduotę rėmė kun. A. Dambrauskas, kuris irgi buvo ištremtas į Uštiužną.

Lankantis V. Kuzmickiui Uštiužnoje, miesto deputatų taryba nutarė įamžinti V. Pietario atminimą, sutvarkant jo kapą ir atidengiant atminimui lentą prie namo, kuriame V. Pietaris gyveno. Turtingame ir labai lankomame kraštotyros muziejuje, buvusioje Uštiužnos katedroje, statytoje 1685–91 m., kurioje ir V. Pietaris ne kartą buvo, nutarta įsteigti V. Pietario muziejau skyrių.

JUOKAI IŠ LIETUVOS RASA — ŽIEMĄ ŠARMA

Užėjau į garsųjį Raseinių restoraną, "Rasa" pavadintą, pavalgyti. Sėdžiu. Laukiu. Šalta kaip lauke. Rankų pirštus papučiu — ir šilčiau, o ką daryti su kojomis? Nepapūsi. Pradėjau trypti iš viso vieko. Pagaliau pasirodo padavėjas. Tokia nieko, su kailinukais.

— Ko chuliganijį čia? — klausia.

— Jūsų toj "Rasoje" kaip ledainėj, — sakau. — Peršalsiu.

— Kokia čia tau rasa, — dėsto padavėjas. — Žiemą rasa pavirsta šarma.

Buvau sugėdintas. Tačiau ir prekybininkai apsileidę: iki šiol kabo vasarinis pavadinimas "Rasa". Pakeisti jį reikėtų.

LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTORIJA

"Vagos" leidykla išspausdino 958 puslapių rusų kalba veikalą, kuriame apžvelgiama lietuvių literatūra nuo 16 a. iki šių dienų. Veikalą paruošė respublikos Mokslo akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, padedamas Maskvos literatū. Tokia knyga išleista pirmą kartą; paruošė grupė autorių: K. Doveika, V. Galinis, L. Gineitis, V. Kubilius, R. Mikšytė, K. Nastop-

ka, R. Pakalniškis, A. Samulionis, V. Vana-
gas, A. Zalatorius, J. Žėkaitė ir kt. Leidinio
tikslas — supažindinti su lietuvių literatūra
visus Sovietų Sąjungos skaitytojus. Vyriaus-
ias veikalo redaktorius — J. Lankutis. Kny-
goje taip pat išspausdinti lietuvių rašytojų
portretai.

KASMETINĖS ŽIRGU LENKTYNĖS DUSETOSE

Pirmąjį vasario šeštadienį, nesvarbu ar
šalta, ar sninga, ar siaučia pūga, seni ir
jauni važiuoja į Dusetų miestelį, prie kurio,
ant užšalusio ežero, įvyksta arkliais važiuo-
jančių lenktynės. Dusetiškiai pasakoja, kad
artėjančią žirgų lenktynių dieną jie jau pa-
junta prieš savaitę. Tada beveik: į kiekvie-
ną kiemą atvažiuoja metus ar dar ilgiau
nematyti giminės arba jaunystės draugai.
Miestelis sukurta, ima ruoštis, puoštis: iš-
kabina vėliavas, gamina skaniausius aukš-
tątiškus valgius bei putojantį alutį. Groja
orkestras, leidžiamos raketos ir pagaliau
paskelbiama varžybų pradžia. Šiomet daly-
vavo apie šimtas važiuotojų, tarp kurių bu-
vo ne tik vyrai, bet ir moterys.

Ant Sartų ežero žirgų lenktynės jau vy-
ko 19 a. pabaigoje. Tada Dusetų apylinkės
dvarininkai atsivežę ristūnų veislės žirgų iš
Rusijos ir Latvijos. Pradžioje buvo lenkty-
niaujama tiesiu keliu, o vėliau ratu, kurio
ilgis viena mylia. Pirmosios viešosios lenk-
tynės ant Sartų ežero įvyko 1934 m. Tada
jose dalyvavo šešiasdešimt važiuotojų. Nuo
1950 m. šios lenktynės paskelbtos respubli-
kinėmis. Joms skiriama vienuolika dovanų,
o žirgai skirstomi pagal amžių. Taigi sena
žmogaus ir žirgo draugystė tęsiasi. Tai pa-
tvirtina kasmetinės lenktynės ant Sartų
ežero.

PIRMAJANČIOS MOKYKLOS

Socialistinio lenktyniavimo per praėjus-
ių metų antrąjį pusmetį nugalėtoja pripa-
žinta Šiaulių 43-ji vidurinė miesto technikos
mokykla. Jai paskirta pereinamoji raudono-
ji vėliava ir pirmoji piniginė premija. Kai-
mo mokyklų socialistiniame lenktyniavime
antrą kartą iš eilės raudonąją vėliavą ir
piniginę premiją laimėjo Raseinių Darbo

raudonosios vėliavos 10-ji vidurinė kaimo
profesinė technikos mokykla.

MONGOLIJOS LAIKRAŠČIAI APIE LIETUVĄ

Apie dvidešimt Mongolijos laikraščių
išspausdino "Naujienų" paruoštą medžiagą
apie Lietuvą. Mongolijos laikraščių pusla-
piuose apžvelgiama šiandieninis Lietuvoje
gyvenimas ir jis palyginamas su kitomis
respublikomis. Mongolijos skaitytojams pa-
sakojama apie ūmonių darbą Lietuvoje, apie
žemės ūkio pažangumą, darbininkų laisva-
laikį ir kitas Lietuvos respublikos naujie-
nas.

LIETUVOS KRAŠTO TYRINĖJIMO PARODA

Dailės parodų rūmuose atidaryta kraš-
totyros darbų paroda, kurioje galima pa-
matyti mūsų kraštotyrininkų darbus. Lietu-
voje kraštotyrininkų draugija turi šešiasde-
šimt septynis tūkstančius narių. Kraštotyri-
ninkai šioje parodoje stengėsi sukaupti kuo
daugiau medžiagos apie darbo žmones, jų
socialines lenktynes, nugalėtojus, norėdami
parodyti, koks dvasiškai turtingas yra tary-
binis žmogus. Parodos lankytojai mato ūmo-
nių metraščius bei daugelio kolūkių ir mo-
kyklų istorijas. Ypatingai globojami respub-
likoje esantieji istorijos ir kultūros pamink-
lai, kurių priskaičiuojama iki dešimties
tūkstančių. Krašte yra du šimtai trisdešimt
šeši visuomeniniai muziejai, kuriuose su-
kaupta šimtas septyniasdešimt tūkstančių
vertingų dalykų.

Geriausios parodos vienetai buvo apdova-
noti. Pirmoji vieta — Kauno miesto skyriui,
antroji — Kapsuko ir Šilalės rajonams, tre-
čioji — Alytaus ir Kaišiadorių kraštotyrinin-
kams.

PAŽODŽIUI IŠ "TIESOS": PINIGUS PAIMTI GREITAI

"Gyvenu Pakruojo rajono Linkuvos
miestelyje ir dirbu "Aušros" kolūkyje šalt-
kalviu. Pernai, spalio pradžioje, pirkau ra-
jono Kuro kontoroje tris tonas briketų. Nu-
važiavau į Šiaulius jų parsivežti. Ten eilėje
išstovėjau iki pietų. Po pietų buvo pasaky-
ta, kad sugedo transporteris ir tuščiomis

turėjau grįžti namo. Spalio pabaigoje kolūkio pirmininko vėl prašiau mašinos. Vėl važiovome. Tą sykį darbuotojai paaiškino, kad remontuojama Durpių briketų gamykla. Ką gi, teko trečią kartą eiti pas pirmininką ir prašyti, kad skirtų sunkvežimį. O prašyti buvo gėda, nes mašinos labai reikalingos ūkiui. Išvažiovome ketvirtą valandą ryto, bet kuro vėl negavau.

Nesuprantu, kiek galima varginti žmones? Argi galėjo baigtis fondas, jei už durpes jau seniai užmokėti pinigai? Kaip gi čia yra: parduoti parduoda, pinigus paima, o prekių neatiduoda."

Mums labai aišku be paklausimo — tai komunistinė santvarka, kurioje darbo žmogus aprūpintas propaganda ir melu, bet tik ne kasdieniniais reikmenimis: jis apiplyšęs, alkanas ir sušalęs.

ARTISTAI IŠ LIETUVOS AIRIAMS SUTEIKĖ DAUG NEUŽMIRŠTAMU AKIMIRKŲ

"Didelis kultūrinio gyvenimo įvykis!" "Tikra paprastų žmonių kūryba!" Taip Airijos spauda rašo apie Lietuvos TSR meno meistrų pasirodymus Dubline. Lietuvių artistų pasirodymai Airijos sostinėje užtruko septynias dienas. Per tą laiką jie surengė dvylika pasirodymų ir kiekvieną kartą, kur jie koncertavo, salės buvo perpildytos.

Airijos žmonėms labai patiko kanklių ir birbynių muzika, kurią atliko Lietuvos TSR nusipelnusio kultūros veikėjo Valentino Leimonto vadovaujamas kvartetas. Ilgais plovimais žiūrovai apdovanodavo Antaną Smolskų, kuris birbyne atliko kompozitoriaus J. Švedo kūrinius. Kiekvienas Lietuvos TSR Valstybinio operos ir baleto teatro solistės Irenos Milkevičiūtės atliktas kūrinys sukeldavo žiūrovuose audringus plojimus. Taip pat svečiai iš Lietuvos koncertavo ir per televiziją. Jiems visiems buvo įteikti Dublino miesto garbės piliečių diplomai.

GAMINIAI BŪSIMAI MASKVOJE OLIMPIADAI

"Jiesios" bandomoji dailiosios keramikos gamykla gamina net trisdešimt tris gaminius, iš kurių dvidešimt trys skirti būsimai Maskvoje tarptautinei olimpiadai pristinti.

KUNIGO MALDA

1977 m. rudenį vieno kunigo rašytame laiške iš Lietuvos pridėta tokia jo sukurta malda.

Praeina pasaulis ir jojo geismai. Kas vykdo Dievo valią, tas išlieka per amžius.

(1 Jn 2,17)

Viešpatie, ir aš gyvendamas daug ko troškau, dėl daug ko jaudinausi, kentėjau ir džiaugiaus. Dabar visa tai jau praėjo lyg koks sapnas. Tų praeities dalykų aš beveik niekad ir Daug ką visiškai pamiršau. [nebeprisimenu.

Praeis taip pat ir šiandieniniai dalykai, kurie mane jaudina, gąsdina ar guodžia. Protas tai gerai žino, bet širdis vis tiek taip jautriai daug ką pergyvena.

Viešpatie Jėzau, Tu kadaise nuraminai [sėlstančią jūrą.

Tark tik tai žodį ir nuramink dabar mano širdį, kad ji nebesisielotų dėl praeinančių dalykų. Nuramink taip pat ir mus visus, kad sėlstančios nepaskandintų mūsų jūros gilumoje! [bangos

Gelbėk mus visus, mes šaukiamės Tavęs!

Viskas čia žemėje praeina. Pasibaigė vargdienių ir skriaudžiamųjų kančios, bet taip pat pasibaigė ir galiūnų laimėjimai.

Vieną kartą galų gale pasibaigs ir visa žemė, mes visi būsim iškeliavę į amžinybę.

Net kapų čia nebeliks, nes ir kūnai turės keltis.

Viskas praeina, pasilieki tik Tu vienas. Tu toks pat vakar, šiandien ir per amžius (Žyd 13,8).

Labiausiai mus, žmones, gąsdina mirtis. Bet dabar aš gerai žinau, kad aš Tavęs įsikibęs, Tavyje įsitvirtinęs gyvensiu per visas amžinybes! Aš gyvensiu kartu su visais, kuriuos čia žemėje mylėjau ir kurie mane mylėjo. Aš gyvensiu tarp gerųjų, pats išsivadavęs iš visų savo silpnybių.

Viešpatie, amžinybės mintis tegul mus visus guodžia ir stiprina, tegul mus ragina kovoti ir aukotis, kad mes nieko nebijotume prarasti dėl amžinybės, nes Tu grąžinsi mums viską su kaupu.

Duok mums ir dabar bent retkarčiais, bent valandėlę tyro džiaugsmo, kad mes geriau galėtume suprasti amžinybės laimę.

Viskas čia žemėje praeina
bet tu pasiliksi mums amžinai.
Tu — mūsų laimė, mūsų stiprybė ir viskas.
Galima visko nustoti,
kad tik Tave laimėtume.

Lietuva, 1977.IX.19

PAGUODA IŠ LIETUVOS

Kalėjimuose per daugelį metų sveikatą praradęs ir Lietuvon grįžęs vienas asmuo rašo:

"Prieš tris savaites buvo šv. Lauryno at-
laidai. Oras gražus, išsipuošę visi išgužėjo
iš klebonijos į bažnyčią. Likau tik aš vie-
nas, begulįs ant sofos, virš kurios kabojo
didelis gražus kryžius iš juodo ažuolo, ir
kančia iš nerūdijančio plieno. Pasidarė gū-
du širdyje, ir akys pasidarė pilnos...

— Viešpatie, — prašnabždėjau, — per
savo ir mano kančią prašau Tave, palai-
mink šituos atlaidus. Teikis atvesti prie
klausyklų daug nusidėjėlių, padaryk vai-
singas šv. Komunijas, būk visiems dosnus
ir maloningas...

Po atlaidų, atleidęs paskutinius žmones,
apie pusę ketvirtos valandos grįžta klebo-
nas su talkininkais į kleboniją, visas šla-
pias ir pareiškia:

— Jau vienuolika metų atidirbau A. pa-
rapijoje, bet tokio "Lauryno" nemačiau.
Vien Komunijos išdalijau visą didžiąją ko-
muninę, talpinančią daugiau kaip tūkstantį
komunikantų. Keturiese klausėme išpažin-
čių nuo aštuntos valandos iki trečios... Ma-
lėme "grūdus" pakeltomis girmomis (t.y. la-
bai greit atleisdami penitentus, be jokių
klausinėjimų, *Red.*) Baltais rūbais keturias-
dešimt vaikučių prisiartinio prie Dievo stalo,
lydimi špaleriais tautinius drabužius vilkin-
čio jaunimo. Pamaldas puošė stiprus cho-
ras, atlikęs per sumą šv. Liudviko Mišias.
O minių šūstis, o karštis! Visa didesnei Die-
vo garbei!..

Tą laišką rašęs tris dienas ir po to blo-
gai miegojęs. Suprantama, nes pasitempė
ir išvargo. Atsiminkite jį savo maldose —
prašo.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

Patarėjas — PROF. PETRAS JONIKAS

NETAISYKLINGAS ĮNAGININKO VARTOJIMAS

Įnagininkas mūsų kalboje turi nemažą
įvairių reikšmių, bet kartais jis pavartoja-
mas ir tokiais atvejais, kur būtinai reikėtų
kito linksnio arba bent geriau tiktų kitas
linksnis.

1. Su pilnumą žyminčiais veiksmažo-
džiais, turinčiais priešdėlį pri-, vartotinas ne
įnagininkas, bet kilmininkas. Pvz.: Vežimą
prikrovė *šienu* (=šieno). Puoduką pripylė
pienu (= pieno). Vanduo prisotintas *druska*
(= druskos). Salė buvo pripildyta *žmonėmis*
(= žmonių). Maišas buvo prikimštas *šiau-
dais* (= šiaudų). Pavasaris jo sielą pripildė
džiaugsmu (= džiaugsmo). Piniginė *doleriais*
(= dolerių) prikimšta. Tokius sakinius visuo-
met taisydavo ir J. Jablonskis.

2. Įnagininkas nevartotinas po kai kurių
įvardžių, pvz. *stiprus, silpnas, geras, man-
dagus* ir pan. Pvz.: Jis buvo *stiprus dvasia*
ir *kūnu* (stiprios dvasios ir kūno). Nebūk
silpnas dvasia (= silpnos dvasios, silpna-
dvasis). Berniukas buvo *mandagus elgesiu*
(= mandagaus elgesio, mandagus).

3. Su būdvardžiu *turtingas* labiau tinka
kilmininkas, o ne įnagininkas. Šis būdvar-
dis pagal savo reikšmę yra artimas gausu-
mą žymintiems būdvardžiams (*pilnas, kupi-
nas*. ..), su kuriais vartojamas kilmininkas.
Pvz.: Jis turtingas *doleriais* (= dolerių). Mū-
sų sporto komanda šiais metais buvo tur-
tinga *pergalėmis* (=pergalių). Mūsų tauta

turtinga senovės *pasakomis ir dainomis* (= pasakų ir dainų).

Gal kai kam šios konstrukcijos su kilmininku atrodys lyg dirbtinės, gramozdiškos, neįprastos. Gal iš tikrųjų dažnai galima tokius sakinius išreikšti daug aiškiau ir gražiau kitokiomis konstrukcijomis. Pvz.: Mūsų apylinkės yra turtingos *miškais* (arba: *miškų*). Ar ne gražiau ir aiškiau, jeigu taip pasakytume: Mūsų apylinkėse yra daug *miškų*. Mūsų apylinkės *labai miškingos*.

4. Kartais, užuot vartojus priemonės įnagininką, vartojama gramozdiška konstrukcija su žodžiu *pagalba*. Tokios vartosenos reikėtų vengti. Pvz.: Laukus ariame *traktorių pagalba* (= traktoriais). Vandenį minkštiname *sodos pagalba* (= soda). Šią ligą galima išgydyti *vaistų pagalba* (= vaistais).

5. Nevartotinas būdo įnagininkas ten, kur labiau tiktų prielinksnio su konstrukcijos arba būdo prieveiksmai. Pvz.: Jis viską atliko *nepaprastu aktyvumu* (=su nepaprastu aktyvumu, labai aktyviai). Tą knygą perskaičiau *dideliu susižavėjimu* (= su dideliu susižavėjimu). *Mielu noru* (=mielai, noromis, su noru) priimu tą malonę (J. Jabl.). *Kokiu malonumu* (=su kokiu malonumu) vaikas valgė obuolį.

6. Žodis *tikslu* priežastį gali reikšti tik su pažyminiu (pvz. *tu tikslu, tokiu tikslu, šiuo tikslu*), bet be pažyminio žodis *tikslu* nei priežastčiai, nei tikslui reikšti nevartotinas. Pvz.: Taip jis padarė *tikslu kitus nugąsdinti* (=norėdamas kitus nugąsdinti, kitus gąsdindamas, kad kiti nusigąstų, kitiems nugąsdinti).

7. Būvio įnagininkas (parodantis daikto ar asmens būvį: kas jis yra) keistinas būvio vardininku tais atvejais, kai tarinio jungtis yra veiksmažodžio *būti* esamojo laiko forma. Pvz.: Ne visi mūsų tautiečiai yra *tokiais gerais patriotais* (= tokie geri patriotai). Nepriklausomybės atgavimas buvo *svarbiausiu mūsų tautos laimėjimu* (= svarbiausias mūsų tautos laimėjimas). Be reikalo jį taip giri, jis nebuvo *jokiu didvyriu* (= joks didvyris).

8. Įnagininkas netinka, kai pasakomas pastovus, iš prigimties gautas asmens po-

žymis: lytis, tautybė, giminystės laipsnis ir pan. Pvz.: Būk *geru vyru* (= geras vyras). Aš nežinojau, kad jis buvo *vokiečiu* (= vokieitis). Juk judu esate *tikrais pusbroliais* (= tikri pusbroliai).

9. Kieno nors vardas, pavardė, pavadinimas yra pastovi ypatybė, todėl ir su veiksmažodžiu *vadintis* vartotinas ne įnagininkas, bet vardininkas. Pvz.: Tas medis vadinasi *ažuolu* (= ažuolas). Aš vadinausi *Juožu* (= Juozas). Šatrijos Raganos novelė vadinasi "*Viktutė*" (= "Viktutė").

Kai kokiu nors vardu (slapyvardžiu) yra tik laikinai prisidengta, kai iš tiesų tai nėra tikras to asmens vardas, tai vartojame įnagininką. Pvz.: Poetas Vincas Mykolaitis vadinosi *Putinu*.

10. Jeigu kalbama apie žmogaus profesiją ar kitą pastovų būvį, kuris nesikeis visą gyvenimą, tai taip pat reikėtų vartoti ne įnagininką, o vardininką. Pvz.: Tėvai norėjo, kad sūnus būtų *kunigu* (=kunigas). Kareivis visą gyvenimą liko *invalidu* (=invalidas). Manau, kad tu būsi *geru gydytoju* (= geras gydytojas). Jis tapo *žymiu muziku* (=žymus muzikas). Jaunime, būkite savo tautos *mylėtojai* (= mylėtojai).

11. Gal būt, dažniausiai pasitaikanti įnagininko vartojimo klaida — vardinės tarinio dalies reiškimas įnagininku.

a. Kai tarinio jungtis išreikšta veiksmažodžio *būti* asmenuojamąja forma, vardinė tarinio dalis yra išreiškiama būdvardžių, dalyvių, būdvardiškų skaitvardžių, būdvardiškų įvardžių vardininku, o ne įnagininku. Pvz.: Jis kadaise buvo *turtingu* (= turtingas). Mažos raidės būna sunkiai *išskaitomomis* (= išskaitomos). Ji visur buvo *pirmąja* (= pirmoji). *Kokiu* (=Koks) buvai, *tokiu* (= toks) ir būsi.

b. Kai tarinio jungtis išreikšta pasikeitimo veiksmažodžiais (*likti, palikti, pasidaryti, tapti...*), bendrinei kalbai yra teiktinesnis vardininkas, nors tarmėse čia pasitaiko svyravimų. Be to, dabar per daug plinta veiksmažodis *tapti*: nereikėtų pamiršti jo pakaitalų: *būti, likti, pasidaryti* ir pan. Pvz.: Brisius paseno ir *tapo nebereikalingu* (=liko, pasidarė, tapo nebereikalingas). Buvęs

nežymiu (= nežymus), miestelis dabar tapo svarbiu (= pasidarė svarbus). Liksime turtin-gais (= turtingi, plg. Likit sveiki!). (J. Jabl.).

c. Kai tarinio jungtis išreikšta tam tikrais būsenos veiksmažodžiais (*apsimesti, dėtis, rodytis, atrodyti, pasijusti, jaustis...*), bend-rinei kalbai taip pat teiktinas vardininkas, o ne įnagininkas. Pvz.: Jis apsimetė *sergan-čiu* (= sergas). (J. Jabl.). Uošvė dėjosi *besi-džiaugiančia* (= besidžiaugianti). Nepasiro-dyk *kvailu* (= kvailas). Tu atrodai nelabai *sveiku* (= sveikas). Žmogus pasijuto *įžeistu* (= įžeistas).

d. Kai tarinio jungtį sudaro pagalbinio veiksmažodžio bendratis su priešlįusiu kitu veiksmažodžiu (pvz. *privalo būti, tuii būti...*), taip pat vartotinas ne įnagininkas, bet var-dininkas. Pvz.: Kiekvienas privalo būti *kuk-liu, paprastu, draugišku* (= kuklus, papras-tas, draugiškas). Jis troško būti *tokiu* (= toks), kaip visi.

12. Įnagininkas niekad nevartotinas dve-jybinio linksnio antruoju dėmeniu vietoj dvejybio vardininko, kilmininko, naudininko, galininko. Pvz.:

a. Vietoj vardininko: Sportininkas atbė-go *pirmuoju* (= pirmasis). Šiame apsakyme moteris vaizduojama *beteise* (=beteisė).

b. Vietoj kilmininko: Nė karto nepaste-bėjau tavęs *supykusiu* (= supykusio). Tie priekaištai nepadarys manęs *kitokiu* (= ki-tokio).

c. Vietoj naudininko: Mokiniam reikia būti *stropesniais* (= stropesniems). Žmogui nedera būti *žiauriu* (= žiauriam).

d. Vietoj galininko: Padaryk mane *lai-mingu* (= laimingą). Pasakyk, kas tave pa-darė *tokiu nemandagiu* (= tokį nemandagų).

Dvejybiniai linksniai iki šiol gana pla-čiai vartojami visoje Lietuvoje. Įnagininkas čia plinta, nusižiūrėjus į kitas, ypač slavų, kalbas.

- Nuo Tomo More gimimo sueina. 500 m. Londone ta proga buvo surengta meno pa-roda, kur buvo kūriniai, vazduojantys Tomą More ir jo laikus. Tas kankinys, atsisakęs nusilenkti karaliaus Henriko VIII užgai-doms, buvo paskelbtas šventuoju 1535 m.

MOTERŲ KUNIGYSTĖ

Norėčiau pareikšti kelias mintis dėl straips-nio "Moterys ir kunigystė" "L.L." 1977 m. 9 nr.

D. Bindokienė džiaugiasi, kad nyksta mote-ris žeminančios tradicijos Bažnyčioje. Nežinau, ar mūsų močiutės jautėsi pažemintos ar ne, bet dabar, kai šv. Mišių metu net keletui kunigų sėdint bažnyčioje prie altoriaus, moteris eina skaityti lekcijos, ar tai nėra lygybė tik dėl ly-gybės?

Kaip Šv. Raštas? Ar jis yra parašytas vi-siems, ar tik aniems seniesiems laikams? Ar mes privalome visa, kas parašyta, tikėti ir lai-kytis visu pamokymų ir paliepiimų, ar priimti tik tai, kas kiekvienam individui patinka, o kas ne – atmesti?

Prileiskime, kunige pamokslo temai pasi-renka šv. Pauliaus I laišką Korintiečiams ir pradeda 14 skyriaus 34 eilute: "Moterys bažny-čioje tegul tyli, nes joms neleidžiama kalbėti . . . nes nepadoru moteriškai kalbėti bažnyčio-jė". Kadangi, neprieštaraudama Šv. Raštui, to-liau negalėtų kalbėti, tai gal būtų trumpiausias pamokslas, pasakytas bažnyčioje.

Tokios mintys ateina daugeliui tikinčiųjų skaitytojų, ir būtų naudinga, jei kas nors tą klausimą išaiškintų, kaip suderinti moterų ku-nigystę su tuo šv. Pauliaus laišku.

J. Jonaitis

"LAIŠKAI" SKYSTAI REDAGUOJAMI

Prenumeratos laikui pasibaigus, malonėkite "L.L." siuntinėjimą man sustabdyti – daugiau nebeatnaujinsiu: perdaug skystai redaguojamas. Atrodo, kad Jūsų redakcija laikosi bend-rųjų Amerikos laikraščių linijos: surasti vi-siems, kas juos domintų – pradedant rimtais dalykais, baigiant lengvomis papliauškomis ir liberališkos išraiškos diskusijomis.

Kun. Vaišnora jau prieš kelerius metus "Tėviškės žiburiuose" yra rašęs stebėdamasis, kad spausdinate net tokius pasisakymus, kaip ką bernai savo tarpe pripliauškia... Tokios Kasniūno apybraižos apie berno ištvirtavimą su ūkininke ir jos mušimą yra būdingas skaitinys geltonojoje spaudoje...

Jūsų "laiškuose" (prasmingas to žurnaliuko vardas) iš jėzuitų skaitytojai laukia svarių minčių, rimtų atsakymų į daugybę aktualių šių dienų klausimų. Tų svarbiųjų temų Jūsų redakcija kaip ir nepastebi. Rašo apie legendas, ilgas diskusijas, ar kunigai baliuose turėtų šokti (vos neparašiau blogą žodį, o gal ir teisingą.. .) ir kitomis lengvomis temomis, kurios tik parodo didelį nuosmukį...

Atleiskite už atvirą žodį.

S. Mazilius

VINJETĖ "TĖVYNĖJE"

Gavusi raštu "Laiškų lietuviams" redakcijos ir leidėju pageidavimą išgirsti skaitytojų nuomonę bei pageidavimus žurnalo reikalu aplamai, į minėtą raštą reaguodama, pakartotinai pageidavau, kad žurnale vinjetė "Tėvynėje" būtų pakeista į "Pavergtojoje tėvynėje", arba "Okupuotoje tėvynėje", arba kad, atitinkamai iliustruojant, aiškiai matytųsi jos pavergimas.

Susidūrusi asmeniškai su atsakinguoju redaktoriumi kun. J. Vaišniu ir trumpai pareiškusi savo pageidavimą, gavau trumpą, be kompromiso atsakymą: "Visi "Laiškų lietuviams" žurnalo skyriai vinjetėse apibūdinami vienu žodžiu".

Esu dailininkė ir žinau, kad nupiešus vinjetę su dviem žodžiais ar kitaip išreiškus simboliškai, meninė žurnalo vertė, jei nepagerės, tai tikrai nenukentės, o bus drąsiai pabrėžta dabartinė Lietuvos politinė padėtis, kokia ji yra šiandieną, ir tai atitiks tiesą.

Po tokia žurnalo vinjetė "Tėvynėje" turėtų būti talpinamos žinios iš buvusios nepriklausomos Lietuvos, bet ne tokios, kaip dabar dažniausiai dedamos, be jokios kritikos, komentarų, okupantų įžūliai besigiriančios spaudos, gražiomis spalvomis, žibančios...

Dėl minėto pageidavimo kun. J. Vaišnys, kažin kodėl užsirūstinęs, pasišalindamas griežtai atkirto: "Niekad to nebus!"

Tokie atsakingojo redaktoriaus trumpi atsakymo iššokiai mūsų nepatenkino. Todėl, mūsų – "Laiškų lietuviams" skaitytojų ir žurnalo kolekcionierių nuo pat pirmojo žurnalo numerio – yra tokie tvirti pageidavimai:

Pakeisti žurnale esamą vinjetę "Tėvynėje" į siūlomąją. Jei minimas skyrius, Jūsų manytų, nepakeičiamas, tai mes siūlome jį panaikinti, nes kas tokiomis žiniomis "Tėvynėje" domisi, ras jas iš pirmojo šaltinio Vilniuje leidžiamame laikraštėlyje užsienio tautiečiams "Gimtas kraštas", o sąmoningieji, susipratę tautiečiai tokių skelbiamų žinių nepasiges.

Vietoje panaikinto skyriaus įvesti jaunimui elementaraus elgesio (auklėti kultūringą visuomeninį žmogų) arba grynai religinį skyrių.

Jei nemanote nukrypti nuo savo nusistatymo, tai duoti žurnalo "Atgarsiai" skyriuje platesnį, išsamesnį paaiškinimą, kodėl pageidaujami pakeitimai negalimi ir kodėl, anot kun. J. Vaišnio, "Niekad to nebus".

Tikimės, kad atsakingasis redaktorius, redakcinė žurnalo kolegija bei leidėjai nebus kurti ir į mūsų pageidavimus atsilieps.

VAIKŲ AKTYVUS DALYVAVIMAS MIŠIOSE

Perskaičiusi A-lės G. laišką "L.L." 1977 m. gruodžio mėn., jaučiu pareigą jai spaudoje komentuoti, nes mano vienas sūnus buvo vasaros stovykloje, kurioje kunigo A.S. prižiūrimas kepe neraugintus paplotėlius.

Pirmiausia, kas ten nebuvo, vargiai ar gali susidaryti visapusišką išpūdį, kaip liturgija ir religija buvo vaikams pateikta. Net ir perskaičius kunigo A.S. aprašymą, sunku įsivyventi į tokioje stovykloje susikūrusią nuotaiką. Vaikai gal pirmą kartą savo gyvenime pajuto, kas yra gyvasis tikėjimas – buvo veiksmingai įjungti į religijos išpažinimą. Jiems patiems teko paruošti šv. Mišias, t.y. atrinkti Šv. Rašto skaitymus ir išsąmoninti, ką jie reiškia, kurti kai kurias maldas savais žodžiais. Vienas iš skaitymų dažnai būdavo inscenizuotas. Tai vėl gilino tikėjimo pažinimą ir sąmoninimąsi. Dalis šio visapusiško dalyvavimo šv. Mišių aukoje buvo paplotėlių kepimas. Man neaišku, kaip čia kam nors gali atrodyti nepagarbu ir nuvertinta. Juk kiek tikinčiųjų tikrina švarą fabrikuose, kur masiškai kepami paplotėliai, vėliau konsekruojami per Mišias? Ar ten jau taip viskas ypatingai sterilizuota? (Siūlyčiau susipažinti, kokia švara randama maisto gaminimo fabrikuose!). Ar nebūna didesnis nuvertinimas ir nepagarba prie panašaus paplotėlio ant kūčių stalo pastatyti šnapso butelį "silkei nuplauti"? Komentaras, ką vaikai pasakys, kaip kad laiške rašyta, gali išplaukti tik iš nesuprantančio suaugusio burnos, tad būtų gera, kad neap-

Rūtos Augiūtės nuotr.

Rūtos Augiūtės nuotr.

sišvietę suaugusieji savo žodžių nekištų į vaikų burną.

Baimę, kad su artimesniu Dievo pažinimu dings mistika, laikau nerealia. Nejaugi A-lė G. bando teigti, kad Dievas lygus "Wizard of Oz", kuri arčiau pažinus dinga baimė bei pagarba? Juk Dievo pažinimas augina meilę jam, o ar ne tai yra visas tikėjimo ir religijos pagrindas?

Peikiant kai kuriuos filmus apie Dievą, noriu pastebėti, kad pagaliau pasirodė visiems tinkantis filmas, būtent "Oh, God". Jei nebūtų buvę ankstyvesnių, prastų bei smerktinų, gal ir šio nebūtume sulaukę, o tai būtų tikras nuostolis.

Gražina Kriauciūnienė

TRUMPAI IŠ VISUR

- 1978 m. JAV-se sunaudosimų alkoholinių gėrimų pagaminimas kainuos 12,6 bil. dol., mokesčių už juos bus sumokėta 9,9 bil. dol., pslo iš jų gaus pardavinėtojai 10,3 bil. dol. Iš viso naudotojai sumokės 32,9 bil. dol. O alkoholio nuostoliai per metus JAV-se sudarys apie 42 bil. dol. Tokius apskaičiavimus skelbia I. Shea savo naujoje knygoje: "Under the Influence: Alcohol in the American System".

- Anglijoje ir Wales dabar yra 4.187.500 katalikų; privačias katalikų mokyklas lanko 918.644 auklėtiniai.

Nuoširdžiai dėkojame "Laiškų lietuviams" rėmėjams

20 dol. auokojo R. Shatas.

Po 14 dol. auokojo: J. Butikas, S. Juškus.

Po 9 dol. auokojo: A. Valavičius, A. Mikėnas.

Po 8 dol. auokojo: V. Juodeika, kun. L. Dieninis, J. Leiberis.

7 dol. aukojo S. Viščius.

Po 6 dol. aukojo: J. Jagėla, A. Lipčienė, A. Dagilis, V. Karoblis, A. Paulius, M. Sabukonienė.

Po 5 dol. aukojo: kun. V. Katarskis, V. Vaitkevičienė, J. Narukynas, T. Zailskienė, P. Šošienė.

Po 4 dol. aukojo: E. Juknevičienė, M. Galeckas, A. Kalvaitis, A. Rugienienė, O. Vaičienė, V. Oželis, M. Ostrauskas, P. Žolynas, M. Vizgaitienė, S. Jelionienė, A. Juodvalkis, O. Šimaitienė, F. Černienė, A. Mažeikienė, kun. J. Velutis, M. Matuzienė, L. Vilūnienė, P. Paulėnas, S. Riekutė, V. Biliūnienė, P. Nenius, T. Bukaveckas, M. Vilutienė, L. Griniūtė, V. Kazlauskas, S. Vaišvilienė, P. Dirda, J. Putrius, kun. J. Tautkus, V. Bilevicius, O. Girnys, J. Abraitis, M. Noreikienė, S. Žumbakienė, E. Liškevičienė, A. Lauraitis, V. Vizkirda, A. Ostis, V. Janulaitis, V. Sinkus, J. Puidokas, G. Meiluvienė, K. Stasiulienė, B. Lintakienė, R. Sušinskienė, A. Zalubienė, P. Mikalauskas, L. Kezenius, J. Mališka, J. Gečienė, K. Rožanskas, V. Paulionis, S. Brenčius, J. Samaitis, K. Eigelienė, E. Majauskienė, N. Užubalienė, V. Gečas, A. Naujokas, J. Veselka, V. Remeikis, J. Petrikas, V. Grybauskas, J. Rūkas, V. Rociunas, J. Janušauskas, S. Charžauskienė, vysk. V. Brizgys, L. Kairys, S. Vidmantas, I. Laučienė, Z. Grybinas, P. Balčiūnas, V. Mikuckis, S. Blynas, V. Miknis, I. Ulpa, E. Ribokienė, B. Kripkauskienė, S. Lukas, H. Pakalnis, V. Kuzma, kun. J. Staškevičius, J. Petrauskas, P. Montvila, K. Stropienė, R. Kriaučiūnienė, S. Daučanskas, L. Zurlis, V. Rapšys, P. Karosas, J. Bytautienė, V. Augaitė.

Po 3 dol. aukojo: K. Stundžia, A. Vaičaitis, V. Velža, A. Malinauskas, E. Praninskienė, S. Nutautas, S. Astrauskas, kun. A. Babonas, V. Mažeika, D. Surantienė, P. Žilinskas, P. Vygantas, A. Ptašinskienė.

Po 2 dol. aukojo: K. Juškevičius, A. Augaitis, J. Vaineikis, A. Juodka, B. Petrošius, G. Bajorūnienė, O. Motiejūnienė, J. Petrauskas, J. Pažerūnas, E. Jasaitienė, J. Janulaitis, V. Mažeika, V. Matulionis, A. Gaška, V. Zabertavičius, P. Aleškaitis, J. Raulinaitis, A. Pakšytys, L. Gailiušienė, V. Strolia, A. Januška, P. Janulis, J. Puidokas, A. Stankaitis, P. Petkelienė, J. Gasperas, J. Pažerūnas, K. Ratavičius, J. Ramanauskas, V. Šaulys, A. Brinkienė, J. Vincičūnas, V. Valkavickas, P. Norkus, M. Genčius, kun. T. Ereminas, A. Bražėnas, S. Jonynienė, I. Rimkūnienė, A. Martus, P. Jakubaitis, P. Vasiliauskas, M. Laurinavičienė, O. Damas, J. Leveris, P. Ožalienė, G. Budrytė, J. Spurgis, O. Rugelienė, B. Normantienė, E. Arlauskienė, D. Kasper, L. Gailiušienė, K. Jasiulevičius, J. Litvinas, A. Styra, O. Kasperskienė, M. Galeckas, P. Juodikis, E. Marčiulionienė, J. Penčylienė, G. Biskis, S. Petravičienė, P. Pajaujis.

Po 1 dol. aukojo: A. Koncė, E. Jokubkienė, M. Bajoraitis, O. Jesiūnas, Th. Jennings, P. Gulbinskas, R. Čepulis, P. Gurinąs, R. Petronienė, M. Gureckienė, J. Banėnas, A. Skučienė, E. Sandanavičienė, M. Valiulienė, V. Vitkus, A. Skrebunas, C. Januševičienė, P. Janulis, V. Javienė.

Vasario mėnesi LAIŠKUS LIETUVIAMS parėmė šie asmenys:

10 dol. aukojo — V. Širmulienė

Po 8 dol. aukojo — J. Butkus, E. Mališauskienė

\$7.00 aukojo — L. Stašaitis

Po 6 dol. aukojo — A. Kaspariūnas, J. Balbatas

Po 4 dol. aukojo — J. Kačkelis, P. Narbutis, V. Norvilas, J. Varneckienė, G. Čapkauskienė, E. Tamošiūnienė, J. Ališauskas, I. Kerelienė, L. Vedeckas, V. Gaidelis, L. Murauskas, A. Venclovas, V. Kazlauskas, A. Smolinskas, I. Deveikienė, A. Bliudžius, G. Musteikienė, O. Daškevičienė, A. Skučienė, A. Bražėnas, J. Steponaitis, S. Leikus, R. Boris, V. Nagevičienė, L. Balaišis, G. Indreika, G. Dambras, A. Laucis, E. Vaišnienė, J. Kriščiukaitis

Po 3 dol. aukojo — V. Jarmas, A. Varneckienė, Z. Brinkis, A. Sadauskas, prel. V. Balčiūnas

Po 2 dol. aukojo — A. Miselis, F. Brazaitis, H. Bukarevičius, A. Škėmienė, K. Genčius, J. Povilaitienė, S. Budrys, K. Jasiulevičius, O. Martišauskienė

Po 1.00 dol. aukojo — A. Litvinas, S. Petravičienė, G. Palionienė, M. Andriušienė, V. Butkus, K. Mankauskas, P. Adamonis

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Danguolė Sadūnaitė. BALTAS IEVOS MEDIS. Eilėraščiai. Išleido Ateities literatūros fondas 1977 m. Aplanke — Nijolės Palubinskiienės. 126 psl., kaina 5 dol. Galima užsisakyti Ateities leidykloje, 7 Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Dr., Southfield, MI 48075.

Tomas Venclova, 98 EILĖRAŠČIAI. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 1977 m. Knygą apipavidalino Henrieta Vepštienė. Autoriaus 1956–1976 m. kūryba. 136 psl., kaina 6 dol.

Petras Stravinskas. IR ŠVIESA IR TIESA. Raštai ir credo, I knyga. Išleido Valerijonas Šimkus 1978 m. Viršelį — Jono Tričio. 214 psl.

J. I. Kraszewski. VITOLIO RAUDA. Vertė Povilas Gaučys. Su autoriaus portretu, 50 Vinco Smakausko medžio raižinių ir dviem originaliais tituliniais puslapiais. Išleido prel. Juozas Karalius 1977 m. Meninė priežiūra — V. O. Virkau, kalbą žiūrėjo Pr. Razminas. 286 psl.

Grigas Valančius, ŽEMAIČIU DIDYSIS. Istoribiografiniai pasakojimai, I dalis. Išleido autorius ir LŠST J. Daumanto kuopa Los Angeles 1978 m. Iliustruota nuotraukomis, žemėlapiais, faksimilėmis. 662 psl., kaina 12 dol., persiuntimas 50 c. Galima užsisakyti pas autorių 3111 Ettrick St. arba Šaulių kuopos pirm. K. Karužą, 3675 Monon St., Los Angeles, CA 90027.

Kun. dr. Feliksas Gureckas, ESAME NEMARŪS. Pomirtiniai raštai. Išleido Kun. dr. F. Gurecko fondas 1978. Redagavo Vladas Būtenas. Viršelį ir meninę priežiūrą Kazio Veselkos. Iliustruota, 311 psl., kaina 6 dol.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redakcinė kolegija: Juozas Vaišnys, S.J. (atsak. red.), Antanas Saulaitis, S.J., Anicetas Tamošaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Danutė ir Gediminas Vakariai. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Viršelį ir skyrių vinjetės — Jūratės Eidukaitės-Okura. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636. Telefonas 737-8400. Nekalto Prasidėjimo Šv. Marijos Seserų spaustuvė, Putnam, CT 06260. Metinė prenumerata — 6 dol., atskiras numeris — 60 centų.